

Gmina Tyczyn

Nr 12 (594)

30.12.2018 – 26.01.2019 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia składamy Mieszkańcom Gminy Tyczyn najserdeczniejsze życzenia zdrowia i radości. Niech Narodzony Boży Syn obdarza wszystkich pomyślnością i szczęściem, a życzliwość, dobro i pokój niech wypełniają każdy dzień Nowego 2019 Roku.

Ryszard Fornal

Przewodniczący Rady Miejskiej w Tyczynie

Janusz Skotnicki

Burmistrz Tyczyna

W numerze:

- Informacja Burmistrza Tyczyna
- Relacja z obchodów Święta Patronalnego
- O kolejnych drogowych inwestycjach Gminy Tyczyn
- Informacje ze szkół i instytucji
- Porady pedagoga: jak spędzać święta z dziećmi?

Święto Patronalne Gminy Tyczyn

Pamiątkowe zdjęcie Jubilatów, którym wręczono medale „Za długoletnie pożycie małżeńskie”. Towarzyszą im: burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki (pierwszy z prawej), przewodniczący Rady Miejskiej Ryszard Fornal (drugi z prawej), kierownik USC w Tyczynie Barbara Grzebyk (w białym żakiecie) oraz zastępca kierownika USC Anna Fil (pierwsza z lewej)

Święto Patronalne Gminy Tyczyn, 25 listopada 2018 r.

Wspólna fotografia burmistrza Tyczyna i przewodniczącego Rady Miejskiej z osobami, które w tym roku otrzymały Nagrody Burmistrza Tyczyna

Laureaci Międzyszkolnego Konkursu Historycznego, zorganizowanego z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości oraz 650-lecia miasta Tyczyna, z nauczycielem Wiesławem Dziurą

Zaczęliśmy nową kadencję

Przełom starego i nowego roku zbiega się z początkiem nowej kadencji w samorządach. Poprzednia w naszej gminie oceniona została przez wyborców pozytywnie, o czym świadczy fakt, że w nowej Radzie Miejskiej jest 10 radnych, którzy dotychczas w niej zasiadali, a w wyborach na burmistrza nie było drugiego kandydata. Sytuację taką przyjąłem jako wyraz zaufania do mojej osoby, ale i zobowiązanie, żeby kontynuować dobre zmiany zachodzące w naszej gminie.

W obecnej kadencji zakres działania będzie nieco inny niż dotychczas. Matysówka od 1.01.2019 roku przyłączona zostanie do Rzeszowa. Pozostaną u nas cztery miejscowości: Tyczyn, Borek Stary, Hermanowa i Kielnarowa. W Radzie Miejskiej będzie 13 radnych. Ubędzie zadań, ale i dochodów, a o ostatecznych skutkach tej zmiany będzie można mówić dopiero po roku.

Plany funkcjonowania gminy są szerokie, zrealizować należy jeszcze dużo inwestycji dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Rozłożyć to jednak musimy na pięć lat, bo tyle obecnie trwa kadencja samorządu. Każda miejscowość ma różne potrzeby. W **Borku Starym** konieczna jest budowa wodociągu dla całej miejscowości. Do maja 2019 r. uruchomiona ma być Stacja Uzdatniania Wody w Borku Starym, a następnie po uzyskaniu pozwolenia na budowę, PGK „Eko Strug” wspomagany środkami z budżetu gminy przystąpi do budowy sieci wodociągowej. W **Hermanowej** znaczącą inwestycją będzie budowa pawilonu klubowego i zagospodarowanie terenu na stadionie LKS „Herman” Hermanowa. **Kielnarowa** czeka na budowę chodnika przy drodze wojewódzkiej i budowę sali gimnastycznej przy szkole podstawowej. W **Tyczynie** przystępujemy do ważnego zadania, jakim jest rewitalizacja parku, nie zapominając o dalszym upiększaniu rynku. Radni z Tyczyna kładą też duży nacisk na podjęcie działań związanych z remontami zrujnowanych, a prywatnych domów w naszym mieście.

Oczywiście wszędzie istnieje ciągle potrzeba przebudowy kolejnych dróg. W Borku Starym - droga Zawodzie, a dalej droga od klasztoru do Kielnarowej. Z kolei w tej miejscowości droga równoległa do wojewódzkiej zaczynająca się od „Domu Nauczyciela” i kończąca przed mostem na rzece Chmielnik. W Hermanowej - droga od Gradkowca przez las do drogi powiatowej. W Tyczynie - ul. Parkowa, Potoki i bardzo ważna inwestycja, jaką jest wybudowanie nowej drogi od ul. Mickiewicza do ul. Kościuszki omijającej rynek. Dla tej ostatniej inwestycji potrzebna jest współpraca z powiatem rzeszowskim. To tylko najważniejsze plany, a do tego modernizacja wielu innych dróg, których przebudowa oczekiwana jest przez mieszkańców.

Ważnym zadaniem jest rozbudowa oświetlenia drogowego i na pewno będzie ono w tej kadencji jednym

z priorytetów. Dochodzi do tego budowa kanalizacji i wodociągów oraz inwestycje kubaturowe w szkołach i obiektach zabytkowych.

Potrzeby mieszkańców to nie tylko inwestycje. Będziemy jako samorząd wspomagać codzienną działalność różnych instytucji na terenie naszej gminy. Zaczynając od przedszkoli, poprzez szkoły, instytucje kultury i stowarzyszenia. Przewidujemy również rozszerzenie oferty dla seniorów. Przed nami pięć lat pracy, ale i współpracy, bo bez zaangażowania mieszkańców trudno będzie osiągnąć zamierzone cele. Zacząć trzeba, oczywiście, tak jak to robimy przed każdą sesją, od polecenia się opiece Bożej i wtedy z optymizmem można wejść w nową kadencję.

tekst: **Janusz Skotnicki** - Burmistrz Tyczyna

Janusz Wiktor Skotnicki Burmistrz Tyczyna obecnej kadencji

Lat 61, wykształcenie wyższe techniczne, **żona Elżbieta, synowie: Tomasz, Marek i Paweł.** Swoją pracę zawodową rozpoczął w tyczyńskim „Tywencie”, następnie pracował w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego w Rzeszowie.

Od roku 1990 przez osiem lat był zastępcą burmistrza, a burmistrzem w latach 1998—2002. Od roku 2003 pracował na rzecz organizacji pozarządowych, których głównym celem było pozyskiwanie środków dla lokalnej społeczności z Doliny Strugu. Kierował kilkunastoma projektami dofinansowanymi ze środków Unii Europejskiej oraz krajowych. Wspierał bezrobotnych, organizując kursy zawodowe i udzielając dotacji na rozwój własnych działalności. Do czasu objęcia stanowiska burmistrza Tyczyna w roku 2014, pracował w LGD – Lider Dolina Strugu, pomagając różnym instytucjom w pozyskiwaniu środków finansowych. Burmistrz w kadencji 2014-2018. 21 października br. został kolejny raz wybrany na to stanowisko na 5-letnią kadencję.

*Życzenia zdrowych i pogodnych
Świąt Bożego Narodzenia,
wszelkiej pomyślności w Nowym Roku,
a także wielu miłych chwil spędzonych
w gronie rodziny wszystkim Mieszkańcom*

*składają
Sołtys i Rada Sołecka z Hermanowej*

*Z okazji nadchodzących Świąt Narodzenia
Bożej Dzieciny życzenia zdrowia, pomyślności,
radości ze spotkań w rodzinnym gronie
oraz spełnienia marzeń w nadchodzącym Nowym
Roku składają*

dyrektorzy szkół podstawowych gminy Tyczyn

DYŻURY

Burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki przyjmuje mieszkańców Gminy i interesantów **w każdy poniedziałek w godz. 8.00-15.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie.

***

Dyżur **Przewodniczącego Rady Miejskiej Ryszarda Fornala** odbywa się w każdy **1. i 3. poniedziałek m-ca w godz. 15.00 - 17.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 27 (I piętro).

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

19.11 br. odbyła się **pierwsza sesja Rady Miejskiej w Tyczynie VIII kadencji**, która została zwołana przez Komisarza Wyborczego w Rzeszowie. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym pierwszą sesję nowo wybranej Rady Miejskiej (RM), do czasu wyboru przewodniczącego Rady, prowadził najstarszy wiekiem radny obecny na sesji – **Eugeniusz Malak**. W sesji udział wzięło 14 radnych.

Przedstawiciele Miejskiej Komisji Wyborczej (MKW): przewodniczący **Arkadiusz Sikora** i członek Komisji **Anna Fil** wręczyli radnym elektom zaświadczenia o ich wyborze. Następnie odbyło się ślubowanie radnych. Rotę ślubowania odczytał najmłodszy wiekiem radny – **Damian Fudali**.

Pierwszą decyzją nowo wybranej rady był wybór przewodniczącego Rady. Do sprawowania tej funkcji zgłoszony został tylko jeden kandydat – **Ryszard Fornal** (radny z Tyczyna), który w tajnym głosowaniu zebrał 14 głosów i został wybrany na **przewodniczącego RM**. Do pełnienia funkcji wiceprzewodniczącego

zgłoszona została kandydatura **Eweliny Malak** (radnej z Kielnarowej), która w głosowaniu tajnym otrzymała 14 głosów i została wybrana na **wiceprzewodniczącą RM**. Ryszard Fornal funkcję przewodniczącego będzie pełnił po raz pierwszy, natomiast radna Ewelina Malak została wybrana ponownie na wiceprzewodniczącą (funkcję ta pełniła w VII kadencji).

Nad sprawnym przebiegiem głosowania czuwała Komisja Skrutacyjna w składzie: **Grzegorz Lampart** (przewodniczący) oraz **Krystyna Stachowska** i **Danuta Szyszka** (członkowie). Po wyborach przewodniczącego i wiceprzewodniczącego RM nowo wybrany **burmistrz Janusz Skotnicki** otrzymał od przewodniczącego MKW Arkadiusza Sikory i członka Komisji Anny Fil zaświadczenie o wyborze na burmistrza, a następnie złożył uroczyste ślubowanie.

Burmistrz Janusz Skotnicki zgłosił wniosek o rozszerzenie porządku obrad o podjęcie uchwał w sprawach: zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn oraz zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2018 r., które zostały podjęte przez Radę.

27.11 br. odbyła się 2. sesja RM w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji o międzysesyjnej działalności Burmistrza. Podjęli również uchwały w sprawach:

► **Wyboru przewodniczących stałych komisji RM.** Przewodniczącymi komisji zostali wybrani: **Damian Fudali** (Komisja Rewizyjna), **Jadwiga Czarnik** (Komisja Skarg, Wniosków i Petycji), **Eugeniusz Malak** (Komisja Finansów i Gospodarki), **Anita Drażek** (Komisja Oświaty, Kultury i Zdrowia) oraz **Grzegorz Lampart** (Komisja Infrastruktury i Środowiska).

► **Ustalenia składów osobowych stałych komisji RM.** Komisje pracować będą w składach: **Komisja Rewizyjna** – Damian Fudali, Ryszard Kaczor, Krystyna Stachowska, Danuta Szyszka, Genowefa Szawara; **Komisja Skarg, Wniosków i Petycji** – Jadwiga Czarnik, Anita Drażek, Tadeusz Ruszel i Danuta Szyszka; **Komisja Finansów i Gospodarki** – Eugeniusz Malak, Jadwiga Czarnik, Grzegorz Lampart, Joanna Mrocza, Genowefa Szawara, Marian Tadla; **Komisja Oświaty, Kultury i Zdrowia** – Anita Drażek, Damian Fudali, Ewelina Malak, Zdzisław Prokop, Krystyna Stachowska; **Komisja Infrastruktury i Środowiska** – Grzegorz Lampart, Ryszard Kaczor, Eugeniusz Malak, Ewelina Malak, Joanna Mrocza, Zdzisław Prokop, Tadeusz Ruszel, Marian Tadla.

► **Gromadzenia dochodów na wydzielonym rachunku dochodów przez jednostki oświatowe, będące jednostkami organizacyjnymi Gminy Tyczyn.** Podjęta uchwała zapewni prawidłowe funkcjonowanie gospodarki finansowej placówek oświatowych.

► **Ustalenia wynagrodzenia dla burmistrza Tyczyna.** Rada ustaliła miesięczne wynagrodzenie dla burmistrza, na które składają się: wynagrodzenie zasadnicze w wysokości: 4700 zł, dodatek funkcyjny: 1900 zł, dodatek specjalny (40% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego): 2640 zł, dodatek za wysługę lat (20% wynagrodzenia zasadniczego): 940 zł. Burmistrzowi przysługują, zgodnie z właściwymi przepisami, nagrody jubileuszowe i dodatkowe wynagrodzenie roczne.

► **Zmiany uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie Porozumienia międzygminnego dotyczącego powierzenia Gminie Miasto Rzeszów zadań publicznego transportu zbiorowego.** W związku z rozszerzeniem na teren miejscowości Hermanowa porozumienia międzygminnego, zawartego pomiędzy Gminą Miasto Rzeszów a Gminą Tyczyn w zakresie transportu publicznego, wymagana jest zmiana treści uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia, podjętej przez RM w Tyczynie 23.06.2017 r.

► **Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn.**

► **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2018 r.**

3.12 br. odbyła się 3. sesja RM w Tyczynie. Radni podjęli uchwały w sprawach:

► **Zmiany uchwały Nr XXXVI/272/2005 Rady Miejskiej w Tyczynie z dn. 28.12.2005 r. w sprawie przystąpienia Gminy Tyczyn do Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych „Aglomercja Rzeszowska”.** W stowarzyszeniu Gminę reprezentuje burmistrz i jeden reprezentant. Na reprezentanta do Stowarzyszenia został wybrany radny **Eugeniusz Malak**.

► **Wyboru delegatów na zebranie Delegatów Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ROF).** Gminę Tyczyn na zebraniu Delegatów Stowarzyszenia ROF reprezentuje burmistrz i jeden przedstawiciel organu stanowiącego, tj. RM w Tyczynie. Nowym delegatem został wybrany radny **Ryszard Fornal**.

► **Wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty na terenie Gminy Tyczyn.** Ustalona została stawka opłaty za gospodarowanie od-

padami komunalnymi w wysokości **10 zł** miesięcznie od każdej osoby zamieszkującej daną nieruchomość, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny oraz **20 zł** miesięcznie, jeżeli odpady komunalne nie są zbierane w sposób selektywny. Zmiana stawek opłat nie będzie powodowała konieczności składania nowej deklaracji przez właściciela nieruchomości, jedynie będzie on zobowiązany do uiszczenia opłaty, której kwota będzie podana w przesłanym zawiadomieniu.

► **Zmiany uchwały Nr LIV.393.18 RM w Tyczynie z dn. 21.09 br. w sprawie zaciągnięcia zobowiązania na odbiór i za gospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w Gminie Tyczyn.** W przetargu nieograniczonym na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych złożono dwie oferty. Najniższa oferowana cena na realizację tego zadania przewyższa zabezpieczoną kwotę w przyjętej Uchwale Nr LIV.393.18 RM w Tyczynie z dn. 21.09 br. W celu zabezpieczenia środków na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w 2019 r. konieczne było przyjęcie uchwały w celu zabezpieczenia środków do wysokości kwoty wskazanej w ofercie przetargowej.

► **Wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości.** W związku ze zmianą stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zmianie ulega wzór deklaracji. Nowy wzór deklaracji zawiera dodatkowo miejsce na adnotacje składającego deklarację, szerszy zakres objaśnień oraz pouczeń.

► **Określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości.** Wysokości stawek podatku od nieruchomości wynoszą:

1) od gruntów: • związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków) - **0,85 zł** od 1 m² pow., • pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi, jezior i zbiorników sztucznych - **4,28 zł** od 1 ha pow., • pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizację pożytku publicznego - **0,26 zł** od 1 m² pow., • niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dn. 9.10.2015 r. o rewitalizacji (Dz.U.2018.1398) i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego - **3,09 zł** od 1 m² pow.,

2) od budynków lub ich części: • mieszkalnych - **0,54 zł** od 1 m² pow. użytkowej, • związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej - **19,17 zł** od 1 m² pow. użytkowej, • zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym - **10,98 zł** od 1 m² pow. użytkowej, • związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń - **4,78 zł** od 1 m² pow. użytkowej; • pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizację pożytku publicz-

nego - **5,08 zł** od 1 m² pow. użytkowej;

3) od budowli - 2% ich wartości określonej na podst. art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust. 3-7 ustawy z dn. 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

► **Przyjęcia przez Gminę Tyczyn zadania publicznego – prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na terenie Gminy Błazowa.**

► **Podwyższenia kapitału zakładowego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” – Spółka z o.o. z siedzibą w Tyczynie.** 8.10 br. gmina wykupiła działki nr 1192/4 i 113/2, położone w Matysówce, za kwotę 21950 zł, na których zostanie wybudowana przepompownia ścieków i droga dojazdowa. W związku z przejściem Matysówki do Miasta Gminy Rzeszów niezbędne jest przekazanie powyższych działek na majątek Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” Spółka z o.o. z siedzibą w Tyczynie poprzez objęcie nowych udziałów. Wkład pieniężny w wysokości 50 zł jest niezbędny do uzupełnienia udziałów w tysiącach złotych.

► **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2018 r.**

Teksty: **Dorota Michalak** - inspektor ds. obsługi Biura Rady Miejskiej w Tyczynie

Narodził się Pan!

Zdrowych, radosnych, błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia oraz Szczęśliwego Nowego Roku życzy **Stanisław Kruczek**

Najpiękniejszych Świąt Bożego Narodzenia, wypełnionych radością i miłością, dobrocią ludzi i wzajemną życzliwością. Niezwykłości wigilijnego wieczoru dającej siły do działania na zbliżające się dni Nowego 2019 roku - wszystkim Czytelnikom „Głosu Tyczyna”, naszym Współpracownikom, a także Czytelnikom MiGBP w Tyczynie oraz filii

życzą **dyrektor i pracownicy MiGBP w Tyczynie**

Zdrowych, radosnych oraz pogodnych Świąt Bożego Narodzenia w gronie rodziny i przyjaciół, a także wielu szczęśliwych chwil i pomyślności w nadchodzącym Nowym Roku wszystkim mieszkańcom Tyczyna życzą:

Przewodniczący wraz z Zarządem Osiedla w Tyczynie

Święto Patronalne Gminy Tyczyn

Św. Katarzyna Aleksandryjska (ur. ok. 282, zm. ok. 300) była bogatą i wykształconą chrześcijanką z Aleksandrii, która przyjęła śluby czystości. Krytykowała prześladowanie chrześcijan i postępowanie cesarza Maksencjusza (Maksymina?). W wieku 18 lat poniosła śmierć męczeńską. Wyrok śmierci zapadł po dyspucie religijnej, w której to Katarzyna wykazała się mądrością większą niż pięćdziesięciu mędrców niechrześcijańskich. Święta Katarzyna od wieków jest patronką kościoła parafialnego w Tyczynie, a od 1996 r. patronuje także naszej gminie. Z tej okazji dzień imienin świętej, który przypada na 25 listopada, jest obchodzony szczególnie uroczystie. W Święto Patronalne Gminy Tyczyn od wielu już lat wręczane są medale parom małżeńskim, które wspólnie spędziły ze sobą 50 i więcej lat, a także nagrody Burmistrza Tyczyna.

Jak każdego roku Święto Patronalne Gminy Tyczyn rozpoczęła uroczysta msza św. w kościele parafialnym w Tyczynie. Po Eucharystii w tyczynskim domu kultury odbyło się spotkanie. Jubilatów i ich rodziny, władze samorządowe z burmistrzem Tyczyna **Januszem Skot-**

Uroczystej mszy św. przewodniczył ks. proboszcz Marian Czenczek w koncelebrze z kapłanami, m.in. ks. Stanisławem Słowikiem, dyrektorem Caritas Diecezji Rzeszowskiej i ks. prałatem Józefem Stanowskim, proboszczem z parafii pw. św. Judy Tadeusza w Rzeszowie

nickim i przewodniczącym Rady Miejskiej w Tyczynie **Ryszardem Fornalem**, księży i zaproszonych gości powitała - pełniąca od września br. funkcję dyrektora tej instytucji - **Zakia Cieślicka-Majka**. Następnie szanownym Jubilatom życzenia złożył burmistrz, który w swoim krótkim wystąpieniu zaznaczył, że rocznica ślubu to szczególna okazja, aby się zatrzymać i spojrzeć wstecz na to, co udało się osiągnąć. Podkreślił, że te wspólnie przeżyte przez Jubilatów 50 lat, mogą być wzorem i pięknym przykładem dla młodych pokoleń wstępujących w związku małżeński. Za zgodność pożycia małżeńskiego, za trud pracy i wyrzeczenia dla dobra swych rodzin, Jubilaci zostali odznaczeni przez Prezydenta RP medalami „Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie”, które w imieniu Głowy Państwa wręczyli: burmistrz Tyczyna oraz przewodniczący Rady Miejskiej w Tyczynie. Przy wręczaniu medali obecne były: **Barbara Grzebyk** - kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Tyczynie, która przybliżyła obecnym na sali sylwetki Jubilatów, oraz jej zastępcą **Anna Fil**. Dostojnym Jubilatom wręczono kwiaty, pamiątkowe dyplomy, był także pięknie udekorowany tort.

Tradycją stało się, że podczas Święta Patronalnego Gminy Tyczyn wręczane zostają nagrody Burmistrza Tyczyna. W tym roku przyznano je za szczególny wkład pracy w działania związane z jubileuszem lokacji Tyczyna oraz 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości. Nagrody Burmistrza Tyczyna przyznano: **Zofii Kwater, Zbigniewowi Sztabie, Elżbiecie Baran, Zakii Cieślickiej-Majce, Barbarze Stempniowskiej, Zofii Matys, Zofii Domino, Zofii Międlar-Mruk, Alicji Kustrze, Wiesławowi Dziurze, s. Siergiusze Szczygielek, Bogumile Dziepak, Piotrowi Ledwoniowi.**

Następnie **Alicja Kustra**, dyrektor MiG BP w Tyczynie, przedstawiła w formie prezentacji multimedialnej działania, jakie podejmowane zostały w naszej Gminie w związku z jubileuszem lokacji miasta. Na koniec wręczono nagrody laureatom Międzyszkolnego Konkursu Historycznego z okazji 650-lecia lokacji Tyczyna i 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

tekst: **Alicja Kustra**

Małżeństwa, którym przyznano medale „Za długoletnie pożycie małżeńskie”

Państwo **Stefania i Tadeusz Lassotowie** to para o najdłuższym stażu małżeńskim - **56 lat**. Związek małżeński zawarli 11.10.1962 r., wychowali 3 dzieci: córkę i 2 synów, doczekali się 9 wnucząt.

Pozostałe pary małżeńskie obchodzące 50 lat pożycia małżeńskiego to państwo:

Emilia i Stanisław Ryznarowie - zawarli małżeństwo 21.12.1968 r., wychowali 3 dzieci: córkę i 2 synów, doczekali się 5 wnuków.

Weronika i Tadeusz Staniowie - zawarli małżeństwo 27.07.1968 r., wychowali 3 dzieci: 2 córki i syna, doczekali się 2 wnuków.

Irena i Tadeusz Filipowie - zawarli małżeństwo 14.09.1968 r., wychowali 3 dzieci: córkę i 2 synów, doczekali się 5 wnuków.

Krystyna i Tadeusz Tendelscy - zawarli małżeństwo 27.04.1968 r., wychowali 3 dzieci: 2 córki i syna, mają 4 wnuków.

Krystyna i Wojciech Trzynowie - zawarli małżeństwo 11.04.1968 r., mają 2 córki, doczekali się 5 wnucząt.

Maria i Alfred Bialicowie - zawarli małżeństwo 5.09.1968 r., wychowali 3 dzieci: 2 córki i syna, doczekali się 7 wnucząt.

Anna i Tadeusz Dykielowie - zawarli małżeństwo 22.06.1968 r., wychowali 2 dzieci: córkę i syna, doczekali się 3 wnuków.

Zofia i Jan Kocojowie - zawarli małżeństwo 23.03.1968 r., wychowali 4 dzieci: 3 córki i syna, doczekali się 4 wnucząt.

Józefa i Jan Piaseccy - zawarli małżeństwo 7.09.1968 r., wychowali 3 dzieci: 2 córki i syna, mają 1 wnuczkę.

Bronisława i Jan Prędcy - zawarli małżeństwo 17.08.1968 r., wychowali 6 dzieci: 4 córki oraz 2 synów, doczekali się 14 wnucząt.

Anna i Eugeniusz Borowcowie - zawarli małżeństwo 25.04.1968 r., wychowali 2 córki, doczekali się 3 wnucząt.

Wydarzeniem artystycznym towarzyszącym tegorocznym uroczystościom był występ grupy „Teatromaniacy” działającej przy CDKiIT w Tyczynie

Kolejne zakończone inwestycje drogowe w gminie Tyczyn

Przebudowa drogi w Hermanowej

Zakończono realizację zadania pn. „**Przebudowa drogi gminnej Hermanowa – Pańskie Pola Łącznik** w km 0+000-0+980 na działce nr ewid. 208/1 i 208/2 w miejscowości Hermanowa” dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W ramach realizacji zadania **przebudowano drogę na długości 980 metrów** poprzez wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego, wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego, odmulenie rowów z wyprofilowaniem skarp oraz wymianę zniszczonych umocnień dna i skarp, umocnienie poboczy tłuczniami, wykonanie zjazdów. **Całkowita kwota zadania:** 435 338,46 zł, w tym dofinansowanie w kwocie: 82 485 zł.

Przebudowa drogi w Kielnarowej

Zakończono realizację zadania pn. „**Przebudowa drogi gminnej nr 156023R Kielnarowa-Dół** w km 0+000-0+490 na działce nr ew. 407 w miejscowości Kielnarowa” dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W ramach realizacji zadania **przebudowano drogę na długości 490 metrów** poprzez wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego, wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego, odmulenie rowów z wyprofilowaniem skarp oraz wymianę zniszczonych umocnień dna i skarp, umocnienie poboczy tłuczniami, wykonanie zjazdów. **Całkowita kwota zadania:** 289 064,60 zł, w tym dofinansowanie w kwocie: 108 404 zł.

tekst: **Edyta Ciura-Szetela**
- Urząd Miejski w Tyczynie

„Poszli... bo Ojczyzna wzywała”

Otwarcie wystawy pamiątek z okresu I wojny światowej

Wystawa, przygotowana przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej, została otwarta 16.11 br. w Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie. Uroczystość była podsumowaniem obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Na wystawie zaprezentowano zdjęcia i pamiątki rodzinne, jakie pozostały po legionistach pochodzących z Ziemi Tyczyńskiej. Zebrania tych materiałów podjęła się **Zofia Domino** – członek Zarządu TMZT – która w trakcie prezentacji przybliżyła postaci bohaterów (w kolejnych numerach GT zostaną oni przedstawieni Czytelnikom). W spotkaniu uczestniczyli członkowie rodzin bohaterów I wojny światowej a także przedstawiciele Związku Strzeleckiego w Rzeszowie: **Jerzy Solecki** i **Marek Matuła**. Jednym z punktów wieczoru był wykład na temat życia mieszkańców Tyczyna i okolicy podczas I wojny światowej (tekst wykładu znajduje się na str. 14-15 bieżącego nr. GT). Po nim wystąpiła **Katarzyna Dziedzic**, która podzieliła się wiadomościami o wojennych losach jednego z budziwojskich legionistów **Pietrasa**, zdobytych dzięki przetłumaczonym przez siebie listom żołnierza pisanym w języku niemieckim. Wieczór uświetnił występ trójki przedszkolaków z **Przedszkola Publicznego Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika w Tyczynie**, którzy wykonali piękne, patriotyczne pieśni. Na koniec spotkania zespół śpiewaczy „**Tyczyniacy**” przy akompaniamencie akordeonistów: **Zbigniewa Sztaby** i **Jana Muchy** wystąpił z pie-

śniami patriotycznymi, zachęcając wszystkich uczestników imprezy do wspólnego śpiewu.

Ostatnim punktem wieczoru było zwiedzanie wystawy i spotkanie przy herbacie i słodkim poczęstunku. Przy okazji tej uroczystości członkowie TMZT zostali obdarowani książkami: „**Tyczyn, Śladami historii**” i „**Gmina Tyczyn – przewodnik**” przekazanymi przez burmistrza **Janusza Skotnickiego**, za co serdecznie dziękujemy.

W części artystycznej otwarcia wystawy wystąpili Tyczyniacy z pieśniami patriotycznymi

W imieniu TMZT dziękuję **Zofii Domino** za podjęcie się trudu zbierania materiałów na wystawę, a przede wszystkim członkom rodzin legionistów, że podzielili się cennymi pamiątkami. Są nimi: **Seweryn Prędko, Henryk Drozd, Henryka Zuchowska, Zofia Szura-Domino, Aleksandra Rząsa, Jan Mendoń, Tadeusz Domino, Urszula Iwińska, Maria Szymkowicz, Anna Stromczyńska, Agata Sarna, Włodzimierz Domino, Ewa Kowalska**.

Tekst: **Elżbieta Baran** – prezes TMZT

Zgromadzeni goście słuchają wykładu Elżbiety Baran

Fragment wystawy

Dzień Patrona w Szkole Podstawowej w Tyczynie

7.12 br. w naszej szkole obchodziliśmy **Dzień Patrona Szkoły – Stanisława Staszica**. Uroczystości rozpoczęły się w kościele parafialnym mszą św., w której udział wzięli uczniowie klas I–VIII wraz z wychowawcami oraz zaproszeni goście. W trakcie homilii ks. **Piotr Sala** przybliżył zgromadzonym postać Stanisława Staszica. Następnie wszyscy udali się do szkoły, gdzie odbyła się uroczysta akademia. Po wprowadzeniu sztandaru i odśpiewaniu hymnu szkoły dyrektor **Zofia Międlar-Mruk** powitała gości, nauczycieli i uczniów.

Dzień Patrona w tym roku zbiegł się z **45-leciem powstania naszej szkoły**. W związku z tym gościliśmy wieloletnią dyrektorkę szkoły, **Elżbietę Baran**, która w swoim wystąpieniu przypominała historię naszej placówki. W tym dniu swoją obecnością zaszczytili nas ponadto: skarbnik Gminy Tyczyn **Barbara Matuła**, przewodniczący Rady Miejskiej **Ryszard Fornal**,

proboszcz parafii ks. **Marian Czenczek**, dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury **Zakia Cieślicka-Majka**, dyrek-

tor Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej **Alicja Kuśtra**, przedstawicielka Zarządu Rady Osiedla **Teresa Bednarz**, przewodnicząca Rady Rodziców **Anna Fil**, sekretarz Rady Rodziców **Barbara Prędką** oraz emerytowani nauczyciele naszej szkoły.

Przedstawiony w drugiej części akademii montaż słowno-muzyczny przygotowany przez uczniów klasy VIb pod okiem wychowawcy **Bożeny Wierzińskiej** i chór szkolny pod kierownictwem **Diany Hałoń** był opowieścią o życiu i działalności Stanisława Staszica. Uroczystość zakończył występ uczniów z młodszych klas, którzy pod opieką **Agnieszki Fudali** przygotowali wiązanek piosenek patriotycznych.

Ten dzień będzie kolejnym ważnym wydarzeniem, które na trwałe zapisze się na kartach historii naszej szkoły.

tekst: **Bożena Wierzińska**
- nauczyciel j. polskiego w SP w Tyczynie

27. Finał WOŚP w Tyczynie

Już **13.01.2019 r.** wolontariusze Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy działający przy sztabie w Tyczynie, znów wyjdą z kolorowymi puszkami na ulice, by zbierać pieniądze na cele fundacji. Hasło tegorocznego finału brzmi: **Pomaganie jest dziecinnie proste. Gramy dla dzieci małych i bez focha - na zakup sprzętu dla specjalistycznych szpitali dziecięcych.**

Jak co roku nasi wolontariusze będą kwestować na terenie gmin: **Tyczyn, Chmielnik, Błazowa, Hyżne oraz Lubenia.**

Dzień finału rozpoczniemy **6. Orkiestrowym Turniejem w Siatkówkę**, podczas którego zmierzy się ze sobą 12 drużyn, a wpisowe każdej ekipy trafi oczywiście do Fundacji WOŚP. Turniej odbędzie się w hali sportowej przy Szkole Podstawowej z oddziałami gimnazjalnymi w Tyczynie. W tym samym miejscu, po zakończeniu turnieju, o godzinie 15:00 rozpocznie się **27. Finał WOŚP w Tyczynie**. Na scenie wystąpią m.in.: **zespoły dziecięce działające przy M-GOK w Tyczynie, BhavRati, Flimero, Krystian Herba, Wataha Breakers** oraz nasza gwiazda wieczoru – **MUODE KOTY**.

W trakcie Finału hala przeistoczy się w Centrum Atrakcji. W części dla najmłodszych będzie m.in. „**Klinika doktora misia**” - stanowisko ratownicze z **PAS-SIO**, w którym dzieci będą mogły poznać zasady pierwszej pomocy, ponadto: dmuchany plac zabaw, malowanie twarzy, wata cukrowa, animator zabaw. W środkowej części hali znajdzie się scena, na której odbywać się będą wspomniane wyżej występy. Podczas finału nie zabraknie również takich atrakcji jak: symulator hamowania, alkohol, foto-budka. Będą także stoiska: makijażu **Marty Kwolek** oraz salonu fryzjerskiego. Podczas imprezy odbędzie się licytacja koszulki z **Asseco Resovii** z podpisami zawodników. Całość zakończymy tradycyjnym Świątecznym do nieba o godzinie 20:00.

Serdecznie zapraszamy.

tekst: **Adrian Michałek**
- szef Sztabu WOŚP w Tyczynie

Mała Książka - Wielki Człowiek

W pilotażowej edycji kampanii społecznej „Mała Książka – Wielki Człowiek”, realizowanej przez Instytut Książki w ramach promocji czytelnictwa wśród trzylatków, wzięło już udział prawie **22 tys. dzieci w całej Polsce**. W 3 tys. bibliotek na **Małych Czytelnikach** czeka wyjątkowa **Wyprawka Czytelnicza**. W grudniu projektowi towarzyszy kampania medialna z udziałem znanego małżeństwa: aktorki **Joanny Koroniewskiej-Dowbor** oraz dziennikarza **Macieja Dowbora**.

We wrześniu tego roku, wśród 3 tys. placówek bibliotecznych w całej Polsce, do projektu przystąpiła także **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie wraz z filiami**. Kampania ma zachęcić rodziców do częstego odwiedzania bibliotek i codziennego, rodzinnego czytania z dzieckiem.

W każdej Wyprawce Czytelniczej znajdują się: książka *Pierwsze wiersze dla...*, czyli zbiór wierszy dla dzieci autorstwa wybitnych polskich poetów, broszura dla rodziców *Książką połączeni, czyli o roli czytania w życiu dziecka*, która przypomina o korzyściach wynikających z czytania, oraz **Karta Małego Czytelnika** do zbierania naklejek. Wszystko to dziecko otrzymuje w prezencie w bibliotece. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego, Mały Czytelnik otrzymuje naklejkę, a po zebraniu dziesięciu – imienny **dyplom** potwierdzający jego czytelnicze zainteresowania.

Przed Świętami warto pomyśleć nie tylko o prezentach pod choinkę, ale i o **najwspanialszym podarku**, jaki możemy dać naszemu dziecku – **to czas, który mu poświęcimy, czytając ulubione wierszyki i bajeczki**. Miłość do literatury będzie prezentem na całe życie dziecka.

Spot promocyjny można obejrzeć na stronie: <https://www.youtube.com/watch?v=mStRmHpKph4>.

tekst: **Ewelina Ewertowska**
- Instytut Książki

100-lecie niepodległości z programem *Uczymy Dzieci Programować*

Program edukacyjny „Uczymy Dzieci Programować”, w którym uczestniczy nasza szkoła, udowadnia, że programowania można uczyć odpowiedzialnie, wplatając je w codzienne aktywności dydaktyczne, niezależnie od realizowanych aktualnie treści na każdym przedmiocie i w ramach każdej edukacji. Program ten ma na celu rozwijanie u uczniów algorytmicznego myślenia, zadaniowego podejścia do stawianych problemów, kreatywności, umiejętności pracy w zespołach, szukania kompromisów i optymalnych rozwiązań. **Kodowanie to także rozwój kompetencji społecznych, ale przede wszystkim wspaniała zabawa dla uczniów.** Dla nauczycieli stwarza zaś możliwości podniesienia kwalifikacji poprzez ciekawe warsztaty stacjonarne oraz szkolenia online i udostępnianie materiałów metodycznych. Program jest także wsparciem dla rodziców w świadomym i odpowiedzialnym wprowadzaniu dzieci w cyfrowy świat. Wszystkie szkoły uczestniczące w tym programie są na bieżąco wzbogacane o materiały dydaktyczno-metodyczne.

W ramach tego Programu klasa IIIa naszej szkoły przystąpiła do trzech wyzwań z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. W dniach 13-20.11 br. wykonaliśmy trzy przygotowane przez twórców Programu zadania. Pierwsze z nich polegało na **stworzeniu kodu w oparciu o wartości, którymi powinniśmy kierować się na co dzień.** Przy tej okazji wyjaśniliśmy znaczenie słowa „patriota” i zastanawialiśmy się, jak we współczesnych czasach możemy okazywać swojej ojczyźnie miłość. Dzieci przygotowały czerwone serduszka i wspólnie stworzyliśmy kod na macie do kodowania. Uczniom bardzo podobała się ta zabawa i coraz sprawniej posługiwały się przy niej strzałkami kierunkowymi na macie. **Kolejny dzień wyzwania upłynął na zakodowaniu flagi Polski.** Przedstawialiśmy na macie do kodowania położenie naszego kraju oraz sąsiadujących z nim państw. Następnie **uczniowie kodowali flagę na tablicy interaktywnej i odczytywaliśmy współrzędne poszczególnych punktów tworzących flagę.** Było to zadanie dla wytrwałych i cierpliwych, bo wymagało skupienia i doskonałej orientacji. Ostatnim wyzwaniem było **stworzenie gry planszowej pn. „Znam swój kraj”.**

Zanim przeszliśmy do jej tworzenia, uczniowie podzielili na grupy budowali na macie do kodowania znane budowle z kolorowych kubeczków. Pomagały nam w tym zdjęcia, które wcześniej wszyscy przygotowali w domu. Okazało się, że zadanie to nie jest tak proste, jak spodziewaliśmy się. Po tej zabawie wspólnie przygotowaliśmy olbrzymią planszę do gry, na której rozmieściliśmy wszystkie pola. Potem uczniowie stworzyli zasady gry i sposób punktacji. Po ukończeniu gry mogliśmy oddać się wspaniałej zabawie i poszerzyć wiadomości o naszym kraju. Pytania, które ułożyliśmy, dotyczyły sławnych Polaków, ciekawych miejsc w Polsce oraz słynnych budowli. Uczniowie zaprosili do zabawy dzieci ze świetlicy szkolnej i tam potoczyły się nasze rozgrywki. **Dzieci wykazały się doskonałą znajomością wiedzy o Polsce.** Udowodniły raz jeszcze, że nauka nie musi być nudna i można się uczyć również poprzez zabawę.

W ramach uczestnictwa w wyzwaniu „100-lecie odzyskania niepodległości z *Uczymy Dzieci Programować*” rozmawialiśmy o tym, co oznacza trudne słowo „patriotyzm”, jak można okazywać miłość do Ojczyzny w czasie pokoju, co to znaczy być Polką i Polakiem oraz jakimi cechami powinni się kierować młodzi patrioci. W odpowiedzi na te pytania pomógł nam wiersz „Katechizm polskiego dziecka” **Władysława Bełzy**. Myślę, że były to ciekawe zajęcia i godny sposób uczczenia tak doniosłej rocznicy. Na koniec wyzwania wszyscy uczniowie otrzymali pamiątkowe certyfikaty potwierdzające udział w tym programie.

tekst: **Anna Pondo**
- wychowawczyni klasy IIIa

Pani Elżbiecie Ferenc

wyrazy głębokiego współczucia
oraz słowa otuchy i wsparcia

z powodu śmierci

TATY

składają: **Burmistrz Tyczyna i Pracownicy
UM w Tyczynie oraz Radni Rady Miejskiej
w Tyczynie**

Informacje ze Szkoły Podstawowej w Matysówce

Matysówka dla Niepodległej

Rok 2018 przechodzi do historii pod nazwą Roku Niepodległości Polski. Sto lat temu, 11 listopada 1918 roku, Polska odzyskała niepodległość po 123 latach niewoli. Dla uczczenia tego doniosłego wydarzenia Szkoła Podstawowa w Matysówce włączyła się w obchody rocznicowe.

W październiku została zorganizowana wystawa pamiątek z okresu 1918–2018 pt. **„100 lat Niepodległej. Historia naszych przodków”**. Znalazły się na niej zdjęcia polskich żołnierzy, legionistów, ułanów oraz zwykłych mieszkańców naszych okolic, świadków ważnych wydarzeń historycznych. Można było zobaczyć mundur wojskowy, elementy wyposażenia żołnierza z okresu II wojny światowej, m.in.: hełmofon czołgisty, pilotkę, pas wojskowy i kaburę na pistolet, maskę przeciwgazową, a także niemiecką skrzynię na amunicję. Wyeksponowane zostały autentyczne odznaczenia wojskowe: **Krzyż Armii Krajowej** i odznaka pamiątkowa **Akcji „Burza”**. Ponadto na wystawie znalazły się dokumenty, takie jak dzienniki szkolne z lat 1934 i 35, autentyczne kenkarty i dokumenty zaświadcające o udziale w wojnie obronnej oraz przymusowych robotach w Niemczech. Dużym zainteresowaniem cieszyły się stare banknoty, zwłaszcza najstarszy z tych eksponatów: stułotowy **banknot z 1934 r.** Zasadniczym celem wystawy było przybliżenie wydarzeń historycznych z okresu stu lat państwowości polskiej w kontekście historii rodzinnej, historii przodków, sąsiadów, zwykłych ludzi, o których nie wspominają podręczniki; pokazanie ich udziału w dziejowych przemianach i uzmysłowienie nam, żyjącym współcześnie, często osobistych, bezpośrednich powiązań z owymi wielkimi wydarzeniami tworzącymi historię naszej ojczyzny, Polski.

Wielu „historycznych wrażeń” dostarczyły nam również spotkania z przedstawicielami stowarzyszenia **Konnej Straży Ochrony Przyrody i Tradycji im. 20. Pułku Ułanów** oraz grupą rekonstrukcyjną **Pasjonaci Ożywionej Historii**. Były to okazje do pogłębienia wiedzy z zakresu historii naszego regionu oraz kraju w atrakcyjnej formie - poprzez małą inscenizację z udziałem uczniów, pokaz uzbrojenia i umundurowania z okresu I i II wojny światowej, możliwość założenia mundurów i zadawania wielu pytań. Uczniowie klasy 5 uczestniczyli ponadto w warsztatach **„11 listopada wczoraj i dziś”** zorganizowanych przez **Muzeum Historii Miasta Rzeszowa**, zaś uczniowie klas 7 i 8 w zajęciach prowadzonych przez pracownika IPN-u pt. **„Współtwórcy niepodległości Polski”**. Zdobyta w ten sposób wiedzę chętni uczniowie mogli wykorzystać, biorąc udział w konkursach międzyszkolnych. Były to: konkurs zorganizowany przez IPN **„Niezwykłe 1918 – 2018”**, w którym praca naszej uczennicy **Kingi Dopart** (kl. 7) zakwalifikowała się do etapu ogólnopolskiego (Kinga nagrała film poświęcony boha-

terowi z naszego regionu **Leopoldowi Lisowi-Kuli**). Kolejno gminny konkurs historyczny pt. **„Tyczyn w latach walki o niepodległość”** (2. miejsce dla zespołu uczniów z kl. 7), powiatowy konkurs historyczny pt. **„Polskie drogi do niepodległości”** (4. miejsce dla ucznia kl. 8 **Filipa Szmista**). Uczniowie naszej szkoły uczestniczyli także w konkursach plastycznych: **„Szli, by walczyć o swój dom”** oraz **„Moja miejscowość w walkach o wolność Polski w XX wieku”**. Uczniowie klas 4–8 pisali również Dyktando Niepodległościowe.

W drugiej połowie października zostały zorganizowane w naszej szkole gry uliczne pt. **„Matysówka dla Niepodległej”**. Zespoły uczniów czytały i uzupełniały list legionisty, układały puzzle przedstawiające znane polskie zabytki, pokonywały tor przeszkód, rozpoznawały ważne postacie oraz symbole historyczne, poprawiały błędy w tekście **„Mazurka Dąbrowskiego”**, śpiewały pieśni patriotyczne. Zabawa połączona z ruchem na świeżym powietrzu wyraźnie przypadła do gustu naszym uczniom. Mamy nadzieję, że tematyka historyczna będzie od tej pory budziła wyłącznie pozytywne skojarzenia.

Zwieńczeniem wszystkich działań była akademia z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, która odbyła się 9.11 br. Uroczystość rozpoczęła się od udziału w ogólnopolskiej akcji bicia rekordu dla Niepodległej. Również o godzinie 11:11, razem z tysiącami szkół w Polsce, odśpiewaliśmy czterozwrotkowy hymn państwowy. Kolejno zaprezentowany został program, na który złożyły się tradycyjnie wiersze, piosenki, krótkie inscenizacje oraz fragmenty przemówień **Józefa Piłsudskiego** i **Jana Pawła II**, a także, jako novum, materiały filmowe pokazujące historię walk o niepodległość twórców niepodległości oraz anonimowych żołnierzy przelewających krew za ojczyznę, którym winniśmy pamięć i wdzięczność. Po raz drugi akademia została zaprezentowana w dniu 11.11 br., w Święto Niepodległości, miejscowej, licznie zgromadzonej społeczności. W akademii środowiskowej wzięły również udział zespół ludowy **„Matysowianie”**, który zainicjował wspólne, razem ze zgromadzoną publicznością, śpiewanie pieśni patriotycznych.

Mamy nadzieję, że podejmując wszystkie opisane działania, udało nam się godnie uczcić setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, oddać cześć naszym przodkom walczącym za ojczyznę, rozbudzić w uczniach zainteresowania przeszłością swojej ojczyzny. Jak bowiem powiedział **Józef Piłsudski**: **„Naród, który nie szanuje swej przeszłości, nie zasługuje na szacunek terażniejszości i nie ma prawa do przyszłości”**.

Tekst: **Lidia Kupiszewska**
– dyrektor SP w Matysówce

Patriotyczny wystrój okien

W dniach poprzedzających obchody 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości został zorganizowany w naszej szkole konkurs klasowy pt. „**Patriotyczna dekoracja okien**”. Konkurs polegał na udekorowaniu okien swojej klasy w biało-czerwone barwy według własnego pomysłu. Wszystkie klasy wraz z przedszkolami mocno zaangażowały się w przystrojenie okien.

11.11 okna naszej szkoły mieniły się biało-czerwonymi kolorami. Celem konkursu było zachęcanie uczniów do kształtowania poczucia silnej więzi emocjonalnej, społecznej i kulturowej z własnym narodem, tradycją, historią i wartościami oraz integracja zespołów klasowych.

W konkursie zwyciężyli uczniowie klasy 6. Gratulujemy zwycięzcom i podkreślamy fakt, że wszystkie klasy wykonały dekorację patriotyczną na wysokim poziomie.

Sukces Ali i Klaudii w konkursie plastycznym

W październiku dzieci z oddziałów przedszkolnych wzięły udział w ogólnopolskim konkursie plastycznym pt. „**Historia Polski w legendach**”. Celem konkursu było poznawanie historii naszego kraju oraz uczczenie 100 lecia odzyskania niepodległości.

Do konkursu przystąpiły dzieci 5 i 6 latnie z terenu całej Polski. Spośród wielu nadesłanych prac największy zachwyt organizatorów wzbudziły prace dzieci z naszego punktu przedszkolnego. Z przyjemnością informujemy, że laureatkami konkursu zostały **Alicja Joniec**, zdobywając 1. miejsce oraz **Klaudia Trojanowska**, która zajęła 2. miejsce.

Bardzo cieszymy się z osiągnięć dziewczynek i życzymy im dalszych sukcesów.

Sukcesy w tenisie stołowym

► Poczwórny sukces w powiatowym turnieju

18.11 br. w hali sportowej Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Sokołowie Młp. odbył się **XIV Powiatowy Jesienny Turniej Tenisa Stołowego**, którego organizatorami byli miejscowy M-GOKSiR oraz Zespół Szkół. Współzawodnictwo było rozgrywane w siedmiu grupach wiekowych dla dziewcząt i chłopców oraz kobiet i mężczyzn. Start naszych zawodników zakończył się dużym sukcesem. Startowali oni w kategorii od 14 do 16 lat (urodzeni w latach 2002–2004).

W kategorii dziewcząt 1. miejsce zajęła **Magdalena Pluta**, a druga była **Natalia Szura**. W kategorii chłopców zwyciężył **Kacper Krużel**, a trzecie miejsce zajęł **Dawid Inglot**.

Zdobywcy pierwszych miejsc otrzymali puchary, dyplomy i nagrody, a za drugie i trzecie miejsce nagrodami były dyplomy i upominki rzeczowe. Nasi zawodnicy przygotowywali się do zawodów pod kierunkiem **Andrzeja Zajęca**.

► Drużynowy sukces w powiecie

28.11 br. w hali sportowej Zespołu Szkół w Błazowej odbyły się Igrzyska Młodzieży Szkolnej Powiatu Rzeszowskiego w tenisie stołowym chłopców i dziewcząt. Organizatorem zawodów był Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Rzeszowie.

W kilkugodzinnych rozgrywkach wzięło udział 8 drużyn chłopców oraz 7 zespołów dziewczęcych. Nasza szkoła była reprezentowana w obydwóch kategoriach. Start naszych tenisistów zakończył się sukcesem - obydwa zespoły uplasowały się na 3. miejscu. Autorami zwycięstwa byli: **Magdalena Pluta**, **Natalia Szura**, **Dawid Inglot** i **Kacper Krużel**. Trenerem naszych młodych tenisistów jest nauczyciel **Andrzej Zajęc**.

► XV Gminny Turniej Tenisa Stołowego

20.11 br. w sali gimnastycznej naszej szkoły odbył się XV Indywidualny Turniej Tenisa Stołowego pod honorowym patronatem Burmistrza Tyczyna.

Zawody odbywały się w kategorii dziewcząt i chłopców. W tegorocznych zmaganiach wzięło udział 38 zawodników (14 dziewcząt i 24 chłopców), uczniów klas 4-8 ze szkół podstawowych w Borku Starym, Hermanowej, Kielnarowej i Tyczynie. Rozgrywki odbywały się zgodnie z przepisami Polskiego Związku Tenisa Stołowego.

Po kilkugodzinnych zmaganiach wyłonieni zostali zwycięzcy w obydwu kategoriach. W kategorii chłop-

Ciąg dalszy na str. 12

Informacje z SP w Borku Starym

Ciąg dalszy ze str. 11

ców zwyciężył **Kacper Krużel** przed **Dawidem Inglo-**
tem (obydwaj SP Borek Stary), a 3. miejsce zajął **Da-**
wid Jasiński (SP Kielnarowa). Dalsze miejsca zajęli:
Przemysław Krężel (SP Kielnarowa), **Sebastian**
Rybka (SP Borek Stary), **Krzysztof Kasak** (SP Kielna-
rowa), **Tomasz Nowak** (SP Kielnarowa) i **Filip Ja-**
worski (SP Hermanowa).

Wśród dziewcząt wygrała **Amelia Meksuła** (SP
Kielnarowa), która wyprzedziła **Magdalenę Plutę** (SP
Borek Stary) oraz **Ilonę Szymkowicz** (SP Kielnarowa).
Miejsca od 4 do 8 zajęły: **Natalia Szura** (SP Bo-
rek Stary), **Oliwia Wanat**, **Monika Mazurkiewicz**
(obydwie SP Kielnarowa), **Julita Drabicka** i **Klaudia**
Bieniek (obydwie SP Borek Stary).

Zdobywcy pierwszych miejsc otrzymali puchary, dy-
plomy i nagrody rzeczowe. Dla zawodników, którzy za-

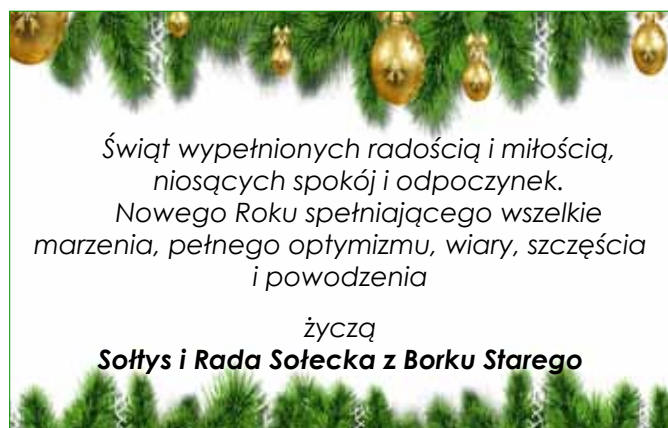

jęli miejsca od drugiego do ósmego, przygotowano dy-
plomy i nagrody rzeczowe. Fundatorem nagród był
Szkolny Klub Sportowy w Borku Starym.

Podczas zawodów prowadzono również klasyfikację
drużynową, w której zwyciężyła SP w Kielnarowej przed
SP w Borku Starym oraz SP w Hermanowej. Nagrody
wręczali: burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki** oraz
dyrektor SP w Borku Starym **Lucjan Osiadły**.

Gratulujemy tenisistom wszystkich osiągnięć i życzy-
my wysokich miejsc w kolejnych turniejach i zawodach.

teksty i zdjęcia: **Lucjan Osiadły, Andrzej Zajac,**
Magdalena Kawa-Szpala, Joanna Krztoń

Jesienna wycieczka uczniów

LO w Tyczynie do Lwowa

W październiku, w ramach wędrówek po miejscach
związanych z odzyskaniem przez Polskę niepodległości,
uczniowie LO w Tyczynie wzięli udział w wycieczce do
Lwowa. Jej celem było poznanie dziedzictwa kulturo-
wego miasta, jego zabytków oraz historii – tej dawnej,
sprzed wielu stuleci i tej najnowszej – pierwszych de-
kad XX wieku. Wyruszyliśmy do Lwowa szukać mate-
rialnych śladów polskości tego miasta, ale chcieliśmy
także spróbować odnaleźć atmosferę tamtych lat – at-
mosferę Lwowa jako stołecznego miasta rozbiorowej
Galicji oraz Lwowa międzywojennego – trzeciego co do
wielkości miasta II Rzeczypospolitej.

Wycieczkę zaczęliśmy od Złotej Podkowy – szlaku
dawnych polskich zamków otaczających to miasto. Od-
wiedziliśmy (widoczny na fot. poniżej) zamek w Olesku
(miejsce urodzin **Jana III Sobieskiego**, siedzibę wie-
lu rodów magnackich Rzeczypospolitej Obojga Naro-
dów), w którym dziś mieści się filia Lwowskiej Galerii
Sztuki, a zamek pełni funkcję muzeum. Kolejny na na-
szej trasie był zamek w Podhorcach (zwany dawniej
Wersalem Wschodu), który robi niesamowite wrażenie
– monumentalna bryła obronnego pałacu otoczonego
rozległymi ogrodami opadającymi tarasowo ku sięgają-
cym horyzontu równinom.

Lwów – na początek spacer w popołudniowym słoń-
cu, żeby poczuć atmosferę miasta. Wyruszamy spod
hotelu George, gdzie zatrzymywali się najwybitniejsi
goście odwiedzający miasto: **Piłsudski, Sienkiewicz,**
Paderewski, Reymont. Pierwsze pamiątkowe zdjęcie
już po kilku metrach – pod pomnikiem **Adama Mickie-**
wicza. Błądzimy wąskimi uliczkami, nie patrząc ani na
zegarek, ani na plan miasta. Bo najlepsze, co może się
przytrafić turyście we Lwowie, to po prostu zabłądzić
– jest tu tyle ciekawych zabytków, że zawsze odnaj-
dziemy właściwą drogę. W drugim dniu zwiedzania po-
znajemy Lwów jako ośrodek administracyjny (Ratusz,
budynek Sejmu Krajowego Galicji), jako miasto wielo-
kulturowe (cztery katedry wyznań chrześcijańskich
i synagoga), jako centrum nauki i kultury (Uniwersytet
Jana Kazimierza, Politechnika Lwowska, Akademia Me-
dyczna, Opera Lwowska, teatry) i Lwów jako nekropo-
lię, bowiem Cmentarz Łyczakowski wraz z Cmentarzem
Orląt Lwowskich były ostatnimi punktami naszej wy-
cieczki. Odwiedziliśmy miejsca spoczynku Polaków za-
służonych dla naszej historii. Słuchając opowieści prze-
wodnika o ich życiu, podziwialiśmy nagrobki będące
dziełami sztuki.

Lwów – *Semper Fidelis*.

tekst: **Małgorzata Sochacka**
– nauczyciel historii w ZS w Tyczynie

Jak świętowaliśmy urodziny pluszowego misia w Gminie Tyczyn

Ponad sto lat temu powstała maskotka – pluszowy miś, którego popularność nie maleje. Każdy z nas miał w dzieciństwie ulubionego pluszaka, do którego można było się przytulić, wyszeptać największe tajemnice lub po prostu... potargać za uszko. Do dziś wśród zabawek dla dzieci prym wiodzie pluszowy miś, o czym można było się przekonać podczas zajęć czytelniczo-edukacyjnych dla dzieci, jakie zostały zorganizowane w listopadzie w Tyczynie, Kielnarowej i Borku Starym.

W **Tyczynie** zostały zorganizowane zajęcia dla młodszych dzieci z przedszkola ss. Dominikanek. Każdy przedszkolak przyszedł tego dnia ze swoją ulubioną maskotką. Wspólnie odgadywaliśmy różne bajkowe misie (np. Uszatka, Kolargola czy Puchatka), słuchaliśmy fragmentów książeczki o przygodach **Kubusia Pu-**

chatka i jego przyjaciół. Na zakończenie spotkania wspólnie zaśpiewaliśmy pluszakom „Sto lat”. A jaki jest najlepszy prezent dla wszystkich maskotek? Zwyczajnie, od serca mocne przytulenie, co też zrobił każdy przedszkolak.

Starsze dzieci (uczniowie kl. 2 i 3 SP w Tyczynie) uczciły urodziny pluszowego misia, uczestnicząc w **Saloniku Literackim przy MiGBP w Tyczynie** w spektaklu pt. „W bajkowym świecie mojego misia”, który został zaprezentowany przez aktorów objazdowego **teatru Edu-Artis z Krakowa**. Jednak żeby urodziny maskotki mogły się odbyć, uczniowie musieli po-

móc Misiowi odnaleźć bajkowych bohaterów, których pozamieniała zła Baba Jaga. Dzięki temu, że dzieci знаły bajki i obiecały, że będą codziennie czytać książki, Baba Jaga odczarowała Jasia i Małgosię, Czerwonego Kapturka i Kopciuszka. Wszyscy wspólnie zaśpiewali Misiowi piosenkę i wręczyli mu pyszny tort urodzinowy. Głównym przesłaniem przedstawienia było zachęcenie dzieci do czytania. Jeśli będziemy często i chętnie czytać, to wszystkie postaci z bajek zawsze będą na swoim miejscu, bo nie będzie im się nudziło.

W **Borku Starym Dzień Pluszowego Misia** organizatorzy (Dom Ludowy i Filia biblioteki) połączyli ze **Światowym Dniem Postaci z Bajek**. Do wspólnego świętowania w sali widowiskowej DL zostały zaproszone dzieci z oddziału przedszkolnego i zerówki SP w Borku Starym. Przedszkolaki przebrane za postacie bajkowe brały udział w minikonkursach, grach zręcznościowych, zabawach z chustą, które prowadziła animatorka przebrana za **Myszkę Miki**. Mali wielbiciele maskotek śpiewali piosenki o misiui z niecierpliwością czekali na spotkanie z pluszową maskotką. Po emocjach oczekiwania do dzieci wyszedł ogromnych rozmiarów **Miś Panda**. Najmłodsi złożyli pluszakowi życzenia, a jubilat wręczył dzieciom słodkie upominki. Na koniec spotkania przedszkolaki wzięły udział w zabawie z gigantycznymi bańkami mydlanymi.

„Czy to jutro, czy to dziś wszystkim jest potrzebny Miś!” – tak brzmiało hasło przewodnie zajęć, jakie filia biblioteki publicznej w **Kielnarowej** zadeklowała przedszkolakom i dzieciom z zerówki SP w Kielnarowej z okazji urodzin pluszowej maskotki. Każde dziecko przyniosło na to wyjątkowe spotkanie swoje

ulubione pluszaki, o których przedszkolaki chętnie opowiadały. Podczas zajęć mali uczestnicy poznali historię pluszowego misia i przypomnieli sobie postacie bajkowych misiów. Nie zabrakło także głośnego czytania misio-owych opowieści. Na zakończenie spotkania wspólnie bawiliśmy się w zabawę „Stary niedźwiedź mocno śpi”.

teksty: **Monika Dziadura, Agnieszka Janda, Bogusława Paluch, Grażyna Szura**

Tyczyn i okolice w obliczu I wojny światowej

Pierwsza wojna światowa, konflikt o szerokim zasięgu, dawała Polakom nadzieję na odzyskanie niepodległości, gdyż rozgrywała się między trzema zaborcami. Atmosfera napięcia, panująca w Europie tuż przed wybuchem wojny, dała się odczuć także w naszym miasteczku. Ówczesny proboszcz **ks. Rajmund Knendich** w Kronice Parafialnej pisze na początku 1913 r.: „Powołano naszych do wojska... Ludzie z kas wycofują składki, zastój w handlu i w przemyśle – wojna z Rosją wisi na włosku”.

Część okolicznej młodzieży nie czekała na wybuch wojny. W 1912 r. powstała w Budziwoju drużyna Strzelców. Związek Strzelecki był legalną organizacją zrzeszającą kilkanaście tysięcy członków, działającą w oparciu o austriacką ustawę wspierającą strzelectwo. „**Strzelcy**” stali się organizacją paramilitarną, mogącą korzystać z broni i amunicji. W latach 1912-1914 ośrodkami Strzelców były miasta: **Lwów, Kraków i Rzeszów**.

28.06.1914 r. dotarła do Tyczyna wieści o zamachu w Sarajewie na austriackiego następcę tronu. Miesiąc później **cesarz Franciszek Józef** rozpoczął ogólnoswiatowy konflikt zbrojny, wypowiadając wojnę Serbii. Wybuch wojny błyskawicznie zmienił życie okolicznych mieszkańców, którzy mieli zaledwie kilka dni na pożegnanie bliskich: mężów, ojców, synów – powołanych do wojska.

31.07.1914 r. w Tyczynie ogłoszono powszechną mobilizację. **Ks. R. Knendich** tak odnotował w Kronice okoliczności niespodziewanego, masowego poboru do wojska: „Do 3-go sierpnia w kościele ruch ogromny. Wszyscy zawezwani (do wojska) w sobotę – 1-go sierpnia od wczesnego rana stawili się do spowiedzi i Komunii Św. 2-go sierpnia, w niedzielę, znowu tłumy do spowiedzi. Wśród głośniego płaczu całego Kościoła pożegnałem żołnierzy”. Ostatecznie w okolicy nie było rodziny nie dotkniętej obowiązkiem wojskowym i jego konsekwencjami. Nieobecność mężczyzn szybko przełożyła się na brak rąk do pracy na wsi. Dochodziło do rekwirowania zwierząt pociągowych i wozów. W sierpniu 1914 r. tyczyński proboszcz zapisał: „Konie mi zabrano, chłopów nawet ponad 50-letnich biorą do kopania szanów, wszędzie lament, bo nie ma kim i czym w polu robić”. Niepewne prognozy nadchodzących zbiorów szybko spowodowały wzrost cen żywności i spadek wartości pieniądza.

Już w sierpniu 1914 r. wojska austriackie znalazły się w odwrocie. Oddalony od tej pory front zaczął się zbliżać do Tyczyna. Zgasła wiara w zwycięstwo i szybkie zakończenie wojny. Szybko rozchodziły się pogłoski o barbarzyństwie Rosjan, szczególnie po utracie Lwowa. Rozpoczął się masowy exodus ludności z zagrożonych inwazją Rosjan terenów. Tyczyn opuściła większość urzędników i nauczycieli. **Mieczysław Skotnicki** w książce „**Zachować pamięć**” pisze: „Przy dalekim pomruku dział zbliżającego się frontu poczęli siadać na bryki i najęte wozy Ci, którzy czuli się najbardziej zagrożeni: prezes Sądu Powiatowego, pracownicy Urzędu Skarbowego, posterunek żandarmerii, no i nie wiadomo dlaczego proboszcz ks. R. Knendich”. Jechali w kierunku Rzeszowa, mijając oddziały pobitych wojsk austriackich i węgierskich. Dochodziło do wybuchu paniki. Chłopi, usiłując zabezpieczyć swoje plony, kopali podziemne jamy z daleka od domów i tam przechowywali zboże. Dwudziestego września resztki austriackiego wojska przeszły na zachód, a w dwa dni później w okolicy Tyczyna znalazły się pierwsze oddziały rosyjskie

Drugi z prawej (ranny w nogę) Stefan Szura z Borku Starego, walczący na froncie włoskim. Pocztówka z 1916 r. ze zbiorów Władysława Szury (syna Stefana)

nadciągające od strony Rzeszowa. Na początku października kontrofensywa austriacka zmusiła je do opuszczenia Rzeszowa, Tyczyna i okolic. Jednak gdy ta załamała się, front zatrzymał się na zachód od Tyczyna i na początku listopada rozpoczął się po raz drugi okres rosyjskiej okupacji trwający do wiosny 1915 r.

O drugim okresie rosyjskiej okupacji czytamy w książce **ks. Franciszka Malaka** pt. „**Dzieje parafii Tyczyn**”: „Drugą inwazję nieprzyjacielską poprzedził masowy wyjazd nauczycielstwa i diabaty z rodzicami. O nauce nie było więc mowy.” Wszystkie publiczne budynki i prywatne domy były zajęte przez wojska nieprzyjacielskie. Zdarzało się, że obcy żołnierze plądrowali opuszczone domy – szczególnie słynęli z tego procederu Kozacy. Chłopom zabierano wozy i zwierzęta gospodarskie, jednak nie na cele wojskowe, lecz z prywatnych pobudek. Ofiarami wymuszeń i rabunku stawali się nie tylko chłopi. Zarządcy folwarku w Hermanowej ściągnęli z nóg buty, zabrali zegarek i kożuszek. Szczególnie cierpieli pozostali w miasteczku Żydzi, których Rosjanie instynktownie nienawidzili. Ale rosyjska okupacja miała też dobre strony dla tyczyńskich Żydów. Znacznie ożywił się handel. Rosyjscy żołnierze przywozili masę towarów na wymianę. Były to również towary zrabowane kupcom – począwszy od guzików po ubrania, a nawet futra. Mieli też na sprzedaż tytoń, zwany „machorką”. **Mieczysław Skotnicki** pisze: „Z magazynów wojskowych znikały nadwyżki żywności, odzieży i tytoniu, a z piwnic żydowskich wypływała austriacka Monopolka i rum”.

Zima i wiosna 1914/15 upłynęły pod znakiem ciągłych przemarszów rosyjskich oddziałów. 5.05.1915 r. w okolicach Tyczyna rozpoczął się masowy odwrót wojsk rosyjskich. 11.05 okupacja rosyjska dobiegła końca, a miejsce Rosjan zajęli Niemcy i Austriacy. Już 25.06.1915 r. po powrocie nauczycieli z uchodźstwa ponownie uruchomiono szkoły – zajęcia trwały do 15.06.1916 r. Z wojska wrócił kierownik szkoły **Wilhelm Rożkiewicz** i zajął swe dawne stanowisko.

Jednak po zakończeniu rosyjskiej okupacji nie polepszyła się sytuacja mieszkańców miasteczka. Austriackie wojsko narzuciło społeczeństwu szereg uciążliwych przepisów. Ograniczono możliwość podróży. Wprowadzono kontrolę prasy i cenzurę korespondencji. Pobór do wojska poszerzono o kolejne roczniki. Jak donoszą Kroniki, w polu, na drodze, w kościele mężczyzną był rzadkością. Końmi powoziły kobiety, w pracach polowych pomagali mali chłopcy, a także dziewczęta. Austriackie władze wprowadziły kartkowy system reglamentacji żywności. Taka sytuacja była po-

żywką dla spekulantów, gromadzących ukradkiem zapasy. Mnożyły się przymusowe skupki wojskowe, rekwirowano zwierzęta gospodarskie oraz przedmioty metalowe niezbędne do przemysłu wojennego. Metal pozyskiwano z dachów, garnków, okuć drzwiowych, a nawet z żydowskich świeczników. W 1916 r. przeprowadzono w okolicy przymusowy skup dzwonów kościelnych. Z tyczyńskiego kościoła zniknęły trzy największe dzwony. Dwa mniejsze zastał w 1918 r. **ks. Franciszek Wolski**, obejmujący tyczyńskie probostwo. Nowe dzwony zakupiono dopiero w 1924 r. Z **Kronik szkolnych Tyczyna i Hermanowej** dowiadujemy się, że placówki te prowadziły działalność charytatywną z udziałem nauczycieli i uczniów. Zbierano upominki dla polskich żołnierzy i jeńców wojennych, w tym: odzież zimową, wełnę, kauczuk, a w obliczu braku żywności zebrano dziesiątki kilogramów kasztanów i pokrzyw.

Tyczyn u rogu Niepodległości

Gdy 31.10.1918 r. tyczyński posterunek opuścili austriacy funkcjonariusze, w miasteczku zapanała anarchia. Kierownik szkoły **Wilhelm Rożkiewicz** dla opanowania sytuacji zorganizował nocą „**Obywatelską Radę Wojskową**”. Mimo to 1.11, w dzień Wszystkich Świętych, chłopcy i mieszkańcy dokonali masowego rabunku żydowskich sklepów na tyczyńskim Rynku. Zmęczona wojną ludność wiejska była przekonana, że odzyskanie niepodległości oznacza przyzwolenie na rabunek mienia żydowskiego, pańskiego i kościelnego. Pisze o tym **ks. F. Wolski** w kronice parafialnej: „Dowiedziałem się, że już w czasie niesporów i przed kazaniem napadli na sklepy żydowskie. Brali w tym udział nawet zamożni gospodarze. Wstyd! Ogromny wstyd! Kradli Kielnarowiaci, Budziwojanie, Hermanowiaci. Na drugi dzień miasto wyglądało jak po bitwie. Tak pojmowano wolność w Ojczyźnie i ogłaszano, że po Żydach przyjdzie kolej na panów i księży. Żydzi przerażeni przynosili do mnie złoto, by im przechować, a gdy się uspokoiło – odebrali”. Zamieszki powtórzyły się wiosną 1919 r. Na owe nastroje miała wpływ rosyjska agitacja w czasie wojny, obiecująca biedocie dworską ziemię i wypędzenie Żydów. Główną iskrę zapalną tych wydarzeń stanowili dezertjerzy kryjący się w okolicy. Ich ofiarą stał się sam proboszcz Wolski, który ze względu na czarną

sutanę wzięty został za Żyda. Gdyby nie pomoc przechodniów, sytuacja mogła skończyć się tragicznie.

Burzliwy okres I wojny światowej przebiegał w Tyczynie stosunkowo spokojnie. W pobliżu miasteczka nie prowadzono intensywnych działań wojennych, zagrażających mieszkańcom. Tyczyn, ze względu na brak kolei, nie miał dużego znaczenia strategicznego, był jedynie miejscem kwaterunku i przemarszu wojsk. Jednak u progu niepodległości zanotowano poważne zmniejszenie liczby ludności. Przedwojenny spis wykazywał ponad 4 tysiące mieszkańców, a po wojnie liczba ta zmniejszyła się do 3 tysięcy. Sporo ofiar pochłonęły liczne choroby, na jakie zapadali wycieńczeni, niedożywieni mieszkańcy, a wśród nich najgroźniejsza w całej Europie grypa „hiszpanka”. Największą bolączką ludności stanowiła drożyzna i racjonowanie podstawowej żywności np. na tydzień przypadało 40 dkg chleba, 5 dkg cukru itd. Narzekano na rolników podnoszących ceny produktów rolnych. Plagę drożyzny powiększali kupcy, w większości Żydzi, co rodziło antagonizmy między ludnością polską i żydowską.

Druga połowa października i pierwsze dni listopada 1918 r. należą do nowej epoki w dziejach narodu polskiego. Na odrodzenie państwa czekały cztery pokolenia, dopiero piąte pokolenie doczekało się własnej państwowości.

tekst: **Elżbieta Baran** – prezes TMZT

Źródła: *Kronika parafialna, Kronika szkoły w Hermanowej, Ks. F. Malak, Dzieje parafii Tyczyn, M. Skotnicki, Zachować pamięć.*

Leon Ciupak Stromczyński z Tyczyna - żołnierz armii austriackiej w okresie I wojny światowej

Spotkania w Domu Ludowym w Hermanowej

11.11 br. w DL w Hermanowej odbyła się wystawa starej fotografii pt. **Ocalić od zapomnienia**, której organizatorami byli DL i filia Biblioteki Publicznej w Hermanowej.

Na fotografiach, powstałych od lat 30. aż do 70. XX wieku, udostępnionych przez mieszkańców Hermanowej, uwiecznione zostały osoby w różnych przejawach życia społecznego - podczas uroczystości religijnych, w szkole, przy pracy, w czasie zabawy, u fotografa. Podczas projekcji zdjęć wiele z osób rozpoznało swoich bliskich, a nawet siebie z lat dziecięcych i szkolnych, co przysporzyło wielu wzruszeń, czasem śmiechu, ale też wspomnień o ludziach i sytuacjach, które odeszły już w zapomnienie. Wystawie towarzyszył koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu **Ewy Siembidy** przy akompaniamencie **Tomasza Jachyma**.

2.12 br. w Domu Ludowym w Hermanowej podczas **wieczornicy poświęconej bohaterom I wojny światowej Zofia Domino** przybliżyła zebrany losy

mieszkańców Hermanowej, którzy brali udział w walce o niepodległość. Prelekcji towarzyszyła wystawa pamiątek, dokumentów i fotografii oraz projekcja multimedialna.

tekst: **Dorota Ząbek**

Otwarcie Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego w Tyczynie

8.12 br. odbyło się uroczyste otwarcie powstałego w ramach projektu „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i wsparcie instytucji kultury na terenie Rzeszowskiego obszaru Funkcjonalnego” **Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego w Tyczynie**, którego celem będzie propagowanie **Etnokrainy Franciszka Kotuli** - wybitnego etnografa, wędrowca i gawędziarza. Centrum mieści się w tyczyńskim Rynku, w secesyjnej kamienicy pochodzącej z XVIII w., przebudowanej na potrzeby magistratu w 1921 r.

Uroczyste otwarcie rozpoczęło się poświęceniem obiektu przez ks. proboszcza **Mariana Czenczka**. Na wydarzenie przybyli zaproszeni goście, m.in.: **Justyna Rogus** oraz **Damian Kosiarski** z Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, **Krzysztof Jarosz** reprezentujący Starostę Rzeszowskiego **Józefa Jodłowskiego**, **Mateusz Witczuk** - dyrektor Centrum Kultury Gminy Łańcut, reprezentujący również **Stanisława Kruczka** - członka Zarządu Województwa Podkarpackiego, burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, przewodniczący Rady Miejskiej w Tyczynie **Ryszard Fornal** oraz przedstawiciele Rady Miejskiej w Tyczynie i sołtysi, a także dyrektorzy szkół i placówek kulturalnych z terenu gminy Tyczyn.

Gościem honorowym spotkania był **Bogusław Kotula** (syn **Franciszka Kotuli**), który uraczył gości barwnymi opowieściami i wspomnieniami związanymi z postacią swojego ojca. Franciszek Kotula w latach 1929-1932 pracował w Tyczynie jako nauczyciel. W książce „**Zachować Pamięć**” tak wspomina go **Mieczysław Skotnicki**: *Zauważyłem tylko, że pan profesor Kotula, bo poznałem jego nazwisko z rozmów rodziców, ma swoisty styl mowy, polegający na dwukrotnym, lekko zająkłym powtarzaniu pierwszego słowa w zdaniu. To czyniło jego wymowę nieco oryginalną i łatwą do naśladowania, co wykorzystały później urwisy z jego klas oczywiście poza plecami wychowawcy. W szkole nowy pedagog wzbudził zachwyt pośród żeńskiego skrzydła nauczycielskiego grona. Jego dorodna postać w dobrze skrojonym garniturze najnowszego fasonu od samego przybycia wzbogacająca tematykę damskich rozmów, podniosła w jakimś stopniu rangę towarzyskich wieczorków. Prócz tego znalazł Pan Franciszek wspaniałe pole do demonstrowania tanga, slow-foxa czy bostona konkurencyjnego wobec tańczonego zwyczajowo walca czy pocziwej mieszczańskiej polki.*

Projekt „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i wsparcie instytucji kultury na terenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego” poza szeroko pojętą edukacją etnograficzną zakłada współpracę w formie wymiany kulturalnej pomiędzy partnerskimi gminami. Dlatego też zaprosiliśmy **Andrzeja Mozgałę** - kompozytora, dyrygenta, pedagoga, absolwenta Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie kompozycji **Józefa Świdra** oraz na

Niech magiczna moc wigilijnego wieczoru
Przyniesie Państwu spokój i radość.
Niech każda chwila świąt Bożego Narodzenia
będzie przepełniona miłością,
a Nowy Rok obdaruje pomyślnością i szczęściem.
Najpiękniejszych Świąt Bożego Narodzenia
I szczęśliwego Nowego Roku
życzą

**Dyrektor i Pracownicy
Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie**

Burmistrz Tyczyna
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Rzeszowskiej
Parafia pw. Św. Trójcy i Św. Katarzyny w Tyczynie

zapraszają na

XIV Przegląd Kolędowy
„Pójdźmy wszyscy do stajenki...”

20 stycznia 2019 (niedziela)

W programie:

godz. 16.00 – uroczysta Msza Św. z udziałem chórów
w Kościele Parafialnym pw. Św. Trójcy
i Św. Katarzyny w Tyczynie

godz. 17.15 – koncert kolędowy w Miejsko-Gminnym
Ośrodku Kultury im. Katarzyny Sobczyk
w Tyczynie

Sala widowiskowa M-GOK w Tyczynie

kierunku teorii muzyki. Pan Andrzej mieszka na terenie gminy Boguchwała i rozwija swoje talenty nie tylko jak kompozytor, ale również jako **cymbalista** (jest laureatem Ogólnopolskich Spotkań Cymbalistów w WDK Rzeszów). W jego wykonaniu usłyszeliśmy popularne piosenki ludowe oraz mazurki **Fryderyka Chopina** oraz „**Pożegnanie ojczyzny**” - poloneza **Michała Kleofasa Ogińskiego**.

Kolejnym punktem programu artystycznego była projekcja fabularyzowanego dokumentu o Franciszku Kotuli pt. „**Swój Nieznany**”. Film powstał z inicjatywy gminy Głogów Małopolski przy współpracy z Podkarpacką Komisją Filmową, która wspiera projekty promujące dziedzictwo kulturalne regionu.

Po projekcji filmu goście mieli możliwość zwiedzenia obiektu. W dawnej sieni budynku znajduje się wystawa fotograficzna prezentująca najważniejsze obiekty zabytkowe Tyczyna, łącząca zdjęcia archiwalne z współczesnymi. W sali wystawowej zaprezentowaliśmy fotografie archiwalne z czasów pobytu Kotuli w Tyczynie, obrazki dziecięce z lat 20. XX w. oraz wzorowe zadania domowe, które służyły Kotuli jako wstęp do jego badań etnograficznych. Ponadto ekspozycja prezentuje tradycyjne ludowe wyroby z drewna oraz ceramiki, szyszki weselne oraz inne przedmioty związane z życiem w dawnej wiejskiej chacie.

Uroczystości zwińczył występ muzyczny **Kapeli Wójta Tycznera** oraz **solistów zespołu Tyczyniacy**. Poczęstunek regionalny dla gości przygotowali: Zespół Śpiewaczy **Borkowianie** i **Matysowianie** oraz: **Stanisław Wojturski, Anna Kocór i Kazimiera Zawadzka**.

Wszystkim gościom oraz osobom zaangażowanym w przygotowanie tego wydarzenia składamy serdecznie podziękowania za wyjątkową atmosferę spotkania.

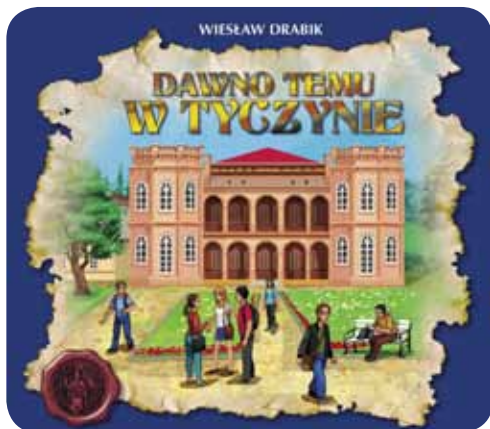
tekst: **Zakia Cieślicka-Majka**
- p.o. dyrektor M-GOK w Tyczynie

Dawno temu w Tyczynie

Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem

Mijający rok dla mieszkańców Tyczyna jest wyjątkowy. Nie każdy bowiem ma możliwość uczestnictwa w jubileuszu 650-lecia istnienia miasta, a właśnie tyle lat „skończył” w tym roku Tyczyn. Z tej okazji zorganizowano wiele imprez, pikników, wykładów, wystaw i konkursów, wydano także książki. Nie zapomniano przy tym o najmłodszych mieszkańcach Tyczyna. Specjalnie dla nich została opracowana książeczka, która w wierszowanej formie przybliży małym odbiorcom bogatą historię Tyczyna i najbliższej okolicy.

Materiały, które autorzy wykorzystali do napisania i zilustrowania bajki, zebrali pracownicy MiGBP w Tyczynie

4.12 br. w **Saloniku Literackim** odbyło się spotkanie dla dzieci z SP w Tyczynie i SP w **Matysówce** z **Wiesławem Drabikiem** – autorem bajki pt. „**Dawno temu w Tyczynie**”, do której ilustracje wykonał **Marek**

Szal. Literacki poranek dla najmłodszych rozpoczęła dyrektor MiGBP w Tyczynie **Alicja Kustra**, zaznaczając, że bajeczka została wydana **nakładem Gminy Tyczyn z okazji 650-lecia powstania Tyczyna**. Fragmenty wierszowanej bajki odczytał autor oraz obecny na spotkaniu burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**.

W dalszej części spotkania Wiesław Drabik bardzo zajmująco opowiadał dzieciom o swojej twórczości, która jest niezwykle lubiana przez małych czytelników. Czas z panem Drabikiem zawsze mija szybko i w bardzo ciepłej atmosferze. Nie często zdarza się, by autor

Wiesław Drabik z wielką cierpliwością rozdawał autografy po zakończeniu spotkania z dziećmi

potrafił nawiązać z małymi czytelnikami, którzy są bardzo wymagającą publicznością, tak ciepły i serdeczny kontakt. Na koniec spotkania pan Wiesław z wielką cierpliwością rozdawał autografy.

Bajkę „Dawno temu w Tyczynie” otrzymały w prezencie dzieci z klas 0-3 wszystkich szkół podstawowych gminy Tyczyn. Książeczkę można także wypożyczyć w bibliotekach szkolnych oraz publicznych gminy Tyczyn.

Wiesław Drabik ukończył studia na Wydziale Inżynierii Materiałowej i Ceramiki AGH w Krakowie. Jest autorem ponad 200 bajeczek dla dzieci, które ukazują się od ponad 20 lat w pięciu wydawnictwach. Podczas Międzynarodowych Targów Książki w Bolonii w 2003 r. autor miał specjalną ekspozycję swoich książek. Jego utwory to pełne humoru wierszowane bajeczki, które dzieciom bardzo przypadają do gustu i mimo upływu lat ciągle cieszą się wielkim powodzeniem wśród najmłodszych czytelników także MiGBP w Tyczynie.

tekst: **Agnieszka Rożek-Janda**

Podziękowanie

W imieniu mieszkańców bocznej ulicy Wyzwolenia (nr 31-45) serdecznie dziękuję Burmistrzowi Tyczyna oraz Radzie Miejskiej w Tyczynie za udzielenie wsparcia finansowego na wykonanie remontu drogi (wymiana rur, pokrycie nową warstwą asfaltową).

W imieniu sąsiadów - **Marta Baran**

Święty Mikołaj u przedszkolaków w Hermanowej

6.12 br. przedszkolaki z SP w Hermanowej już od rana wypatrywały niecodziennego gościa. Długa, siwa broda, czerwone ubranie oraz donośne okrzyki „Ho...

fot. **Paweł Bialic**

Ho...Ho...” sprawiły, że nasze bystre dzieciaki rozpoznały, iż zbliża się do nich nie kto inny, jak święty Mikołaj. **Dzierżył on na plecach ogromny worek prezentów, a tuż za nim kroczył uśmiechnięty elf.**

Dostojny gość chciał obdarować wszystkie grzeczne przedszkolaki pięknymi prezentami, ale one również miały dla niego coś specjalnego. Wraz z paniami (**Małgorzatą Błędniak, Beatą Jabłońską, Krystyną Tekielą**) przez ostatnie tygodnie ćwiczyły piękne wiersze i piosenki, by móc zaprezentować je w tym uroczystym dniu. Po części artystycznej przedszkolaki otrzymały prezenty od świętego Mikołaja i zrobiły sobie z nim pamiątkowe zdjęcie.

Ten dzień należał do bardzo udanych. Radości nie było końca, a i nasz gość mógł poczuć się wyjątkowo za sprawą pięknie przystrojonej sali, odświeżone ubrane dzieci oraz przemiłej atmosfery, jaka panowała w tym uroczystym dniu.

Tekst: **Aleksandra Kopiec**
- nauczyciel przedszkola/ świetlicy
w SP w Hermanowej

Przemoc wobec osób starszych

Starzenie się społeczeństwa powoduje zmianę relacji międzypokoleniowych w rodzinie, a także wpływa na pojawienie się zjawiska, jakim jest dyskryminacja ze względu na wiek. Ponadto obecny kult młodości oraz duże tempo życia i zmian technologicznych sprawiają, iż seniorzy często czują się zagubieni, pomijani w codziennym życiu, a przy tym często są zaniedbani przez najbliższych bądź doświadczają z ich strony przemocy.

Jednym ze zjawisk charakterystycznych dla przemocy, również wobec osób starszych, jest **intencjonalność**, czyli nieprzypadkowe i zamierzone działanie polegające na całkowitym podporządkowaniu i sprawowaniu kontroli nad osobą słabszą. Charakterystyczna dla przemocy jest również **asymetria sił** (sprawca jest silniejszy od osoby, wobec której skierowany jest akt przemocy), dlatego też znacznie częściej ofiarami stają się dzieci, kobiety, osoby starsze, schorowane i niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie wobec osób starszych może przejawiać się jako: bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, krępowanie ruchów itp. - jest to **przemoc fizyczna**. Z kolei obrażanie, groźby, przeklinanie, szantażowanie, izolowanie, ośmieszanie itp. to **przemoc psychiczna**. Natomiast ograniczanie dostępu do środków finansowych bądź całkowite ich przywłaszczanie, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy w celu zarobkowym lub niszczenie przedmiotów itp. jest przejawem **przemocy ekonomicznej**. Kolejną formą przemocy, na którą najbardziej narażeni są seniorzy z racji wieku, a często też niepełnosprawności, jest **zaniedbanie**. Wiąże się ono z niezaspokajaniem podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i medycznych członka rodziny poprzez brak opieki lub niewłaściwe jej sprawowanie, narażanie na głód i chłód emocjonalny oraz pozostawienie w złych warunkach lokalowych i bytowych. Istnieje zaniedbanie **aktywne** (opiekun w zamierzony sposób nie spełnia opieki lub potrzeb osoby starszej) i **pasywne** (opiekun nie jest w stanie zapewnić należytej opieki z różnych powodów, np. sam choruje, nie posiada umiejętności sprawowania opieki nad drugą osobą, nie ma wystarczających środków finansowych, by zapewnić opiekę).

Występuje wiele **stereotypów** na temat przemocy w rodzinie wobec osób starszych. Osoba doznająca przemocy w rodzinie po raz pierwszy często tłumaczy sytuację jako jednorazowy incydent, który w przyszłości z pewnością się nie powtórzy. Można spotkać się także ze stwierdzeniem, iż przemoc w rodzinie to sprawa rodzinna i nikt nie powinien być w takie zdarzenia wtajemniczany i angażowany. Ponadto często można usłyszeć, że tak dzieci traktują rodziców, jak sami byli traktowani

czy też że starsi ludzie narzekają i skarżą się, aby tylko zwrócić na siebie uwagę. Kolejne mity na temat zjawiska przemocy w rodzinie to twierdzenie, iż sprawca to osoba chora psychicznie bądź uzależniona od alkoholu oraz jeżeli ktoś jest bity, to prawdopodobnie na to zasłużył lub zrobił coś złego. Stwierdzenie, że gdyby ofiara bardziej się starała, wówczas nie dochodziłoby do przemocy, jest również bardzo krzywdzącym usprawiedliwianiem dla takiego postępowania.

Czynnikami ryzyka występowania przemocy wobec osób starszych są: • wspólne zamieszkiwanie z rodziną, • izolacja społeczna (seniorzy, którzy mają rzadszy kontakt z innymi, częściej stają się ofiarami), • zły stan zdrowia i niepełnosprawność (zmniejszająca szanse na samodzielne poruszanie się poza domem, a tym samym szukanie pomocy), • zaburzenia funkcji poznawczych u seniora (agresywne zachowania wobec opiekuna spowodowane demencją), • uzależnienie opiekuna lub jego choroba, • zależność finansowa (sprawca zależny jest od zasobów finansowych i mieszkaniowych ofiary), • stosowanie przemocy we wczesnych etapach małżeństwa sprzyja występowaniu podobnych aktów w starszym wieku.

Seniorzy, którzy są ofiarami przemocy, bardzo często nie wiedzą, gdzie mogą szukać pomocy. Ich niepełnosprawność nie pozwala na samodzielne poruszanie się, a to powoduje izolację od świata zewnętrznego. Zdarza się, iż takie osoby instynktownie czują, że są niewłaściwie traktowane, a sprawca może zupełnie inaczej postrzegać daną sytuację. Ponadto osoby starsze boją się ujawnienia przykrych faktów z uwagi na duże prawdopodobieństwo nasilenia się przemocy. Również brak zaufania do instytucji pomocowych, nadzieja na poprawienie się stosunków rodzinnych, zależność od innych osób, jak i wstyd przed znajomymi to kolejne powody, dla których seniorzy decydują się na nie ujawnienie tego przykrego zjawiska.

Przemoc domowa boli w każdym wieku niezależnie od płci, statutu społecznego, wykształcenia czy też zasobów finansowych. Ludzie starsi nie powinni być spychani na margines życia społecznego z racji przeżytych lat. Natomiast sami rodzice powinni uczyć dzieci od najmłodszych lat szacunku, akceptacji wobec osób w podeszłym wieku, a także cierpliwości w niesieniu im pomocy.

Bibliografia: D. Jaszczak-Kuźmińska, K. Michalska, *Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu*, Warszawa 2010, L. Sochocka, J. Komeda-Kolecka, *Zaniedbanie – (nie) świadomą formą przemocy wobec dziecka*, „Medycyna Środowiskowa”, 1(2014), Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie. Wydział Polityki Społecznej, *Procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych, związanych z przemocą w rodzinie. Materiały instruktażowe, zalecenia – dla osób realizujących te zadania*, Rzeszów 2016.

tekst: **Sylvia Michalik**
– pracownik socjalny OIK w Górnym

Publikacja z cyklu artykułów edukacyjno-profilaktycznych powstałych w ramach Programu Oświatowego „Wspieranie JST w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” Edycja 2018 pt.: *Od przedszkola do seniora - projekt łączący pokolenia* współfinansowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Powiat Rzeszowski.

ZIMOWISKO

z Młodzieżowym Centrum Współpracy

Stowarzyszenie Młodzieżowe Centrum Współpracy serdecznie zaprasza do zapisów na zimowisko, które odbędzie się w **Kościelisku i Zakopanem** w trakcie ferii zimowych w dniach

16-23.02.2019 r.

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie stowarzyszenia: **www.mcw.tyczyn.pl** oraz pod nr tel. **607-965-558**.

Ilość miejsc ograniczona

Jak spędzić świąteczny czas z najmłodszymi?

Już niedługo święta Bożego Narodzenia. Jednym karmią się one z odpoczynkiem i wyjątkowym czasem, który można spędzić razem z rodziną, a innym z obowiązkami, bieganiną i nerwowymi przygotowaniami. Niezależnie od tego, do której z tych grup Państwo należą, pamiętajcie, **aby nie dopuścić do tego, by Wasze dziecko odczuło, że w te świąteczne dni schodzi ono na dalszy plan.** Ani w sytuacji, gdy ogarnie Was fala zakupów, ani gdy przygotowywać będziecie świąteczne potrawy, a także wtedy, gdy całkowicie pochłonie Was konwersacja z dawno niewidzianymi członkami rodziny. W tym artykule chciałabym Wam podpowiedzieć, jak spędzić święta z dziećmi w radosnej, rodzinnej atmosferze.

Święta z dziećmi mogą być wyjątkowe i pełne radości, a nawet błogiego spokoju. Wystarczy nasze odpowiednie nastawienie, organizacja i przekonanie, że jest to możliwe.

Często bywa tak, że w trakcie świątecznych porządków, pieczenia, gotowania i dekorowania potraw włączamy dzieciom telewizję, która skutecznie zajmuje nasze pociechy na kilka następnych godzin. Głównym komunikatem, który wtedy wysyłamy dziecku, jest: „nie przeszkadzaj mi”. Jeśli do tej pory przygotowania do świąt tak właśnie u Was wyglądały, zmieńcie to koniecznie. Dzięki innemu nastawieniu w tej kwestii zyskacie nie tylko lepszą atmosferę w domu, ale także dostarczycie dzieciom mnóstwo radości i frajdy, jaką czerpać będą ze wspólnych świątecznych przygotowań.

Celebrowanie Bożego Narodzenia razem z dziećmi

dobrze jest rozpocząć od wyjaśnienia im, dlaczego właściwie spotykamy się tego dnia z całą rodziną, co świętujemy i na czym polega tradycja. Jeszcze w czasie przygotowań możemy wpleść w codzienne zadania snucie opowieści o Dzieciątku Jezus, naukę wspólnego śpiewania kolęd oraz uczenie dzieci świątecznych tradycji. Niech te rozmowy przygotowują dzieci

do zbliżających się świąt, by poczuły one ich prawdziwe znaczenie i atmosferę. Poza tym nawyk ten warto pielęgnować, by dzieci nawet za kilka lat pamiętały o tym, że przed świętami wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za ich przygotowanie. Wtedy ich pomoc stanie się wręcz niezastąpiona.

Jak tego dokonać? Poproście malucha o pomoc w wycinaniu ciastek za pomocą foremek, a potem wspólnie je udekorujcie. Co z tego, że zajmie Wam to więcej czasu i będzie większy bałagan? Zyskacie za to świetną zabawę, w której mogą uczestniczyć wszyscy domownicy. Starsze dzieci z pewnością chętnie pomogą Wam w lepieniu pierogów. Z kolei w trakcie porządków możecie poprosić dziecko o wycieranie razem z Wami kurzu z półek lub też o odłożenie przez nie zabawek na odpowiednie miejsce.

Koniecznie pamiętajmy także o wspólnym, rodzinnym ubieraniu choinki. Najpiękniejsze wspomnienie z tej czynności to przecież zakładanie gwiazdki na czubek choinki z ramion taty! A gdybyście tak wcześniej ciekawie wykorzystali czas i wykonali razem własne ozdoby świąteczne?

Dlaczego warto przygotowywać się do świąt razem z dziećmi?

Takie podejście pozwoli dzieciom odczuć, że one także mają wpływ na wszystkie etapy świątecznych przygotowań. W dniu Wigilii wszyscy będą mogli być zatem dumni z osiągniętych efektów i dobrze wykonanej pracy. To z pewnością wartościowe i budujące doświadczenie w życiu każdego dziecka. Z kolei dla nas, dorosłych, będzie to ciekawa lekcja nabierania dystansu, by w te dni nie gubić się w gąszczu obowiązków i nie zapominać o tym, co tak naprawdę jest ważne. Nie wszystko musi być idealne, by sprawiło bliskim radość i dawało możliwość cieszenia się tak szczególnym czasem, jakim są święta.

Życzę Państwu wspaniałych, niezapomnianych chwil w rodzinnym gronie.

Rubrykę redaguje:
Beata Byczyńska-Gruca
- pedagog
w SP w Tyczynie

Prowadź gwiazdko nas

*Gdy gwiazdka świeci na niebie,
Mikołaj puka do Ciebie,
by zostawić swój uśmiech święty.
Nie zamykaj, bądź tknięty.*

*Marzeń, które przepoczwarczają się
w życzyliwość.
Jest białe, jest zieleń,
powinno być śpiewnie.*

*Czy to nie jest zabieganie,
czy to nie jest ignorancja,
czy to nie jest fikcja,
A może jest to poszukiwanie.*

Andrzej Kalita

*Siły woli, co góry przenosi - powoli
Odwagi, przenikliwości, otwartości
w myśleniu, szacunku i uczciwości.
A dobry Anioł, niechaj rozłoży pieczę,
w powodzeniu, co przerośnie oczekiwania.*

Z życzeniami świątecznymi i na Nowy Rok 2019

- Sołtys i Rada Sołecka Sołectwa Kielnarowa

Przedsiębiorstwo Gospodarki
Komunalnej **Eko Strug** Sp. z o.o.
w Tyczynie

eko strug

Wszystkim swoim klientom i partnerom życzymy, aby czas świąt Bożego Narodzenia był okazją do odpoczynku i zadumy w rodzinnym gronie, a także wypełnił wasze serca nadzieją i dodawał sił, aby Nowy 2019 Rok był bogaty w pozytywne doświadczenia, spełnił zamierzenia i dążenia zawodowe oraz by przyniósł wiele satysfakcji z własnych dokonań.

W imieniu pracowników i własnym

Zbigniew Możdżeń
prezes Zarządu PGK Eko-Strug
w Tyczynie

Kaki - jabłko orientu

Kaki, hurma, zwana także persymoną, **przypomina żółtego pomidora**. Jej smak jest słodki i intensywny. Owoc ten pochodzi z subtropikalnych obszarów Azji oraz Ameryki. Obecnie sprowadzany jest do naszego kraju głównie z Chin i obszarów basenu Morza Śródziemnego. **Kaki to bogactwo wielu witamin oraz minerałów**, znakomite źródło wielu cennych antyoksydantów, a także błonnika pokarmowego. Kaki jest

doskonałym źródłem witamin A i C, zawiera również fitochemiczne, wykazujące działanie przeciwu-

tleniające. Właściwości tego owocu docenili już pierwsi mieszkańcy Chin i Japonii. Stosowano go do leczenia miejsc po ukąszeniu przez węże i bezpośrednio w formie okładów na podrażnioną skórę. Liście służyły do obniżania ciśnienia oraz zmniejszenia krzepliwości krwi. Dziś już wiadomo, że **wyciąg z persymony ma potencjalne właściwości antynowotworowe**. Może hamować rozwój komórek nowotworowych i wywoływać ich apoptozę (zaprogramowaną śmierć komórkową). Owoc ten doskonale radzi sobie z regulowaniem poziomu cholesterolu we krwi.

Warto pamiętać, że zawarte w kaki karotenoidy zapewniają prawidłowe funkcjonowanie naszego wzroku, zwłaszcza o zmierzchu. Ponadto beta-karoten zmniejsza ryzyko zwyrodnienia plamki żółtej, która jest główną przyczyną utraty wzroku w starszym wieku. Udowodniono również, że spożywanie kaki może zapobiegać uszkodzeniu soczewki i powstaniu zaćmy. Jest to ważne odkrycie, tym bardziej, że spędzamy dużo czasu przed telewizorem i komputerem, a to niestety nie służy naszemu oczom. Wzbogacenie diety o owoc kaki może częściowo zrehabilitować niekorzystne działanie promieniowania ekranu telewizora czy komputera.

Badania wykazują, że regularne spożywanie kaki przyczynia się do zmniejszenia ryzyka zachorowania na choroby serca, białaczkę, wspiera działanie układu odpornościowego, poprawia przemianę materii, spowalnia procesy starzenia komórkowego, wspomaga walkę z anemią i reguluje pracę układu nerwowego. **Owoc kaki zadba także o stan naszej skóry i paznokci**, szczególnie późną jesienią i w okresie zimy.

Jak kupować i przechowywać owoce kaki?

- Wybierajmy owoce okrągłe, mięsiste, o gładkiej, po-

łyśkującej skórze i głęboko pomarańczowym zabarwieniu. Nie powinno się kupować kaki bez zielonych liści na wierzchołku • Jeżeli nie zamierzamy owoców zjeść natychmiast po zakupie, kupmy twardsze owoce i zostawmy, by dojrzały w papierowej torebce. • Dojrzałe owoce należy przechowywać w lodówce i zjeść w miarę szybko, by nie spleśniały. • Pierwszym krokiem przed spożyciem jest pozbycie się liści i umycie owocu pod bieżącą wodą. Potem należy obrać go ze skórki, pokroić na pół lub na cząstki, które można dodać np. do sałatki.

Skład kaki: 100 gramów owocu kaki to 70 kcal. W tej samej ilości produktu znajduje się także blisko 0.2 g tłuszczu, 0.6 g białka, około 19 g węglowodanów i 4 g błonnika pokarmowego. Jeżeli chodzi o witaminy, to 100 gramów owocu zawiera m.in.: 7.5 mg witaminy C, 0.73 mg witaminy E, 1627 IU witaminy A, 2.6 µg witaminy K, 0.03 mg tiaminy, 0.02 mg ryboflawiny, 0.1 mg witaminy B6. **Oprócz tego kaki zawiera sód, potas, wapń, fosfor, magnez** – pierwiastki wpływające na prawidłowe funkcjonowanie całego organizmu, w tym układów: immunologicznego, mięśniowo-kostnego, nerwowego, pokarmowego i sercowo-naczyniowego.

Owoc kaki - zwany również jabłkiem orientu - ma coraz mniej tajemnic. Obecnie rozróżnić można aż cztery jadalne odmiany. Bez problemu możemy spotkać kaki w polskich sklepach i w menu dobrych restauracji. Kaki odmładza, obniża ciśnienie, cholesterol, poprawia witalność i wzmacnia odporność. Zarówno smakowe, jak i zdrowotne walory tego owocu przekonują, że orientalne kaki powinno na dobre zagościć w naszym menu. Dojrzałe owoce najlepiej jeść na surowo jako zdrową przekąskę. Można dodawać je do sałatek, musli czy jogurtu. Owoc kaki ma słodki miąższ, dlatego idealnie nadaje się także na dżem.

Tekst źródłowy:
<http://zdrowie.gazeta.pl>,
<https://zdrowie.tvn.pl/>

Rubrykę redaguje:

Anna Pondo
- nauczyciel w SP
w Tyczynie, pasjo-
natka ekologii
i zdrowej żywności

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „**Głosie Tyczyna**” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

GENNIK OGŁOSZEŃ:

- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Numer 1. „Głosu Tyczyna”
ukaze się z datą **27.01.2019 r.**

Termin składania tekstów upływa: 14.01.2019 r.

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, **tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w **pok. 24, tel. (17) 23-04-924**.

Zaprzeczenie ojcostwa przez domniemanego ojca dziecka

Zaprzeczenie ojcostwa to nic innego jak zanegowanie bycia ojcem wskazanego dziecka. Zdarzają się bowiem przypadki, kiedy ojciec dziecka jest pewny tego, iż dziecko, które się urodziło z związku z kobietą, tak naprawdę nie jest jego, a innego mężczyzny. Zgodnie z łacińską sentencją: „Mater semper certa est, pater est, quem nuptiae demonstrant” - o ile zawsze pewne, jest kim jest matka, o tyle na ojca wskazuje małżeństwo. To domniemanie można obalić w drodze powództwa o zaprzeczenie ojcostwa.

Ustawodawca wskazał, iż jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że jego ojcem jest mąż matki. Domniemanie tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji. Inaczej mówiąc: z założenia przyjmuje się, iż ojcem dziecka jest mąż matki, nawet jeśli dziecko urodziło się w ciągu 300 dni od ustania lub unieważnienia małżeństwa. W sytuacji, kiedy matka dziecka zawarła drugi związek małżeński, a dziecko urodziło się już po zawarciu tego drugiego małżeństwa, przyjmuje się domniemanie, że dziecko pochodzi od drugiego męża matki.

Domniemanie powyższe mogą być obalone tylko na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, tj. wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa przeciwko dziecku i matce, a jeżeli matka nie żyje - przeciwko dziecku. Termin do zaprzeczenia ojcostwa wynosi

6 miesięcy od chwili, gdy domniemany ojciec dowiedział się o urodzeniu dziecka, nie później jednak niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Termin ten może zostać przekroczony jedynie z ważnych powodów uniemożliwiających uprawnionemu wytoczenie pozwu, takich jak np. ciężka choroba. Ogólnie rzecz ujmując, jeżeli dziecko urodziło się po upływie 180. dnia od zawarcia małżeństwa, a przed upływem 300. dnia od jego ustania lub unieważnienia, obalenie domniemanie ojcostwa powinno nastąpić przez udowodnienie, że dana osoba nie jest ojcem dziecka (np. poprzez poddanie się badaniu DNA). Natomiast jeżeli dziecko urodziło się przed upływem 180. dnia od zawarcia małżeństwa, do obalenia domniemanie ojcostwa z założenia wystarcza, jeżeli w procesie o zaprzeczenie ojcostwa mąż złoży oświadczenie, że nie jest ojcem dziecka.

Materiał źródłowy: ustawa z dn. 23.04.1963 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 2017, poz. 459), ustawa z dn. 25.02.1964 r., Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2017.682), M. Andrzejewski, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, wyd. II, Opublikowano: LEX 2013.

Rubrykę
redaguje:

Artur Maziarz

- radca prawny

Firma B-Consulting Bartłomiej Gebarowski z/s w Rzeszowie jest realizatorem projektu „Praca - Start!”

Cel główny projektu: zwiększenie możliwości zatrudnienia 70 osób zamieszkujących na terenie woj. podkarpackiego przez wyposażenie ich w wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie zawodowe do 31.03.2020 r.

Projekt poprzez realizację kompleksowego programu zawierającego aktywne instrumenty rynku pracy pozwoli na rozwiązanie problemów 70 osób bezrobotnych/ biernych zawodowo uniemożliwiających lub utrudniających im podjęcie i utrzymanie aktywności zawodowej.

Projekt skierowany jest do osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, powyżej 29. roku życia, mieszkane i mieszkańcy województwa podkarpackiego, zwłaszcza osób spełniających przynajmniej jedno z kryteriów: osoba długotrwale bezrobotna, osoba powyżej 50. roku życia, osoba z niepełnosprawnościami, osoba o niskich kwalifikacjach zawodowych.

W ramach projektu każdy z uczestników będzie miał opracowany Indywidualny Plan Działania, na podstawie identyfikacji potrzeb przez psychologa i doradcę zawodowego, a następnie będzie miał możliwość skorzystania z: poradnictwa zawodowego w formie indywidualnej, poradnictwa zawodowego w formie grupowej, indywidualnego pośrednictwa pracy.

Dodatkowo 40 uczestników projektu będzie miało możliwość nabycia, podniesienia lub uzupełnienia kwalifikacji i kompetencji zawodowych w trakcie szkoleń/ kursów.

Każdy uczestnik projektu zostanie skierowany na staż zawodowy trwający nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 6 miesięcy.

Okres realizacji projektu: **od 1 października 2018 r. do 31 marca 2020.**

Całkowita wartość projektu: 1 014 242,00 zł

Wartość dofinansowania: **933 102,64 zł**

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, w ramach Osi Priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe.

Osoby zainteresowane udziałem w projekcie lub bardziej szczegółowymi informacjami dotyczącymi realizacji projektu, prosimy o kontakt z biurem projektu:

B-Consulting

Al. Piłsudskiego 31 pok.101

35-074 Rzeszów

tel. 17 852 52 78

e-mail: ektstart@b-consulting.pl

Wydarzenia sportowe w Zespole Szkół w Tyczynie

Tradycyjnie jak co roku rywalizację sportową uczniowie naszej szkoły rozpoczęli w roku szkolnym 2018/2019 na stadionie Resovii w Rzeszowie, gdzie odbyła się **Szkolna Korespondencyjna Liga Lekkoatletyczna**. Zmagania sportowe odbywały się 27.09 br. w następujących konkurencjach: • blok szybkościowy (biegi na 100, 200, 400 m), • blok wytrzymałościowy (biegi na 800 i 1500 m), • blok skocznościowy (skoki w dal i wwyż), • blok rzutowy (pchnięcie kulą, rzut oszczepem i dyskiem), • sztafeta 4 x 100m.

Bardzo dobre wyniki osiągnęli nasi uczniowie (dziewczyny i chłopcy) w bloku rzutowym (pchnięcie kulą), a także dziewczyny w bloku szybkościowym, zajmując wysokie miejsca w swoich seriach, a tym samym zdobywając punkty w klasyfikacji końcowej.

Dzień później na strzelnicy **LO im. KEN w Dynowie** odbył się **I Turniej strzelecki** z broni pneumatycznej o Puchar Starosty Rzeszowskiego „**W hołdzie Niepodległej**” dla szkół ponadgimnazjalnych Powiatu Rzeszowskiego. Ideą turniejowych zmagania była m.in. popularyzacja strzelectwa sportowego w naszym regionie, a przede wszystkim włączenie się w ogólnopolskie obchody 100 - lecia niepodległości Polski. W zmaganiach turniejowych uczestniczyło 6 drużyn reprezentujących trzy szkoły: **Zespół Szkół w Tyczynie**, **Zespół Szkół Zawodowych w Dynowie** oraz **LO w Dynowie**. W za-

wodach udział wzięły zarówno drużyny chłopców, jak i dziewcząt.

Każdy uczestnik oddał 20 strzałów próbnych i 10 ocenianych z broni i stanowiska wylosowanego wcześniej. Na wynik szkoły składała się suma punktów zdobyta przez drużynę dziewczyn i chłopców.

Rywalizacja wywołała wiele emocji, ale przebiegała w spokojnej i przyjemnej atmosferze. Wyniki turnieju przedstawiają się następująco: • 1. miejsce - LO w Dynowie, • 2. miejsce - Zespół Szkół w Tyczynie, • 3. miejsce - Zespół Szkół Zawodowych w Dynowie. Najlepszym strzelcem w kategorii dziewcząt została uczennica naszej szkoły **Alicja Grabiec**. Wszyscy uczestnicy turnieju otrzymali pamiątkowe medale, szkoły puchary, a wyróżnieni uczniowie statuetki ufundowane przez Starostwo Powiatowe w Rzeszowie.

20.11 br. odbył się szkolny turniej tenisa stołowego dla uczniów ZS w Tyczynie. Mecze rozegrane zostały systemem „każdy z każdym”. Oto wyniki zawodów. Chłopcy: 1. miejsce - **Kamil Bazan**, 2. miejsce - **Robert Łowczyk**, 3. miejsce - **Erwin Ossoliński**. Wyniki dziewcząt: 1. miejsce - **Martyna Jarema**, 2. miejsce - **Alicja Grabiec**, 3. miejsce - **Anna Hetman**. Wyżej wymienione drużyny chłopców i dziewcząt uczestniczyły 27.11 br. w Sokołowie Młp. w zawodach powiatowych w tenisie stołowym w ramach Licealiady. Obie drużyny uzyskały awans do zawodów rejonowych, które odbyły się w Nowej Sarzynie 11.12 br.

tekst: **Sylvia Niemiec** - nauczyciel wychowania fizycznego w ZS w Tyczynie

VII Puchar Polski Juniorów w Ju-jitsu Karate PFB w Tyczynie

160 młodocianych zawodników z kilkunastu klubów Polski gościła 17.11 br. hala sportowa przy SP w Tyczynie (ul. Grunwaldzka). W ramach turnieju o puchar **650-lecia miasta Tyczyna**, **100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę** i **20-lecia PSZPS** rozegrano kilkaset pojedynków na czterech matach. Najlepszym zawodnikom wręczono puchary i okolicznościowe medale.

Nasz klub reprezentowało ponad **20 zawodników** dzielnie walczących o najwyższe miejsca na podium. Z Tyczyna złote medale wywalczyli: w grupie najmłodszej (U8) - **Patryk Ziaja** i **Jakub Nicpoń**, w starszej (U10) - **Emilia Wilk**, **Milena Sitek**, **Maksymilian Sitek** i **Aleksandra Sowa**, a w grupie U12 - **Judyta Szafran** i **Izabela Szlęk**.

Z Rzeszowa i okolic złote medale zdobyli: w grupie U8 - **Dawid Kmiotek** (2 złote medale i puchar), **Bruno Madera**, U10 - **Adrianna Kmiotek**, **Max Madera** (2 złote medale i puchar), U12 - **Filip Siorek** (2 złote medale i puchar), U15 - **Kacper Ostrowski** (2 złote medale i puchar).

Klasyfikację końcową o puchar najlepszego teamu turnieju wygrał **Armagedon Strzyżów**, zdobywając

24 złote krążki w walkach ju-jitsu i karate. Drugie miejsce zajęła drużyna **Wojownik z Tych** z ilością 23 medali, a nasz klub KSJJK uplasował się na trzecim miejscu z **16 złotymi medalami**.

Miło nam było na turnieju gościć burmistrza Tyczyny **Janusza Skotnickiego**, przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego i TVP3 Rzeszów. Turniej PFB był dużym wydarzeniem w 20-letniej już historii PSZPS.

tekst: **Wiesław Kisiel** - trener

Bank Spółdzielczy w Tyczynie

Serdeczne życzenia, aby Święta Bożego Narodzenia upłynęły w miłej atmosferze, zdrowiu i pokoju, a Nowy Rok przyniósł wiele sukcesów w życiu prywatnym i zawodowym.

**Zarząd i pracownicy
Banku Spółdzielczego
w Tyczynie**

Duety Flimero podbiły Azję

Na zawsze zapamiętamy wspaniałą atmosferę zawodów, balijską uprzejmość, zapach kadzideł, wodospady, tarasy i tropikalne lasy.

W dniach 18-21.10 r. Flimero po raz pierwszy reprezentowało nasz kraj i Tyczyn poza granicami Europy. W ubiegłym roku w Turnieju Cheerleadingu w Chinach swoją obecność zaznaczyły zawodniczki z zespołu Realise z federacji PTT. Tym razem wydelegowane zostały duety z zespołu Flimero, aktualne Mistrzynię

Przed zawodami

Polski senior w kategorii free style pom dance i jazz, które wzięły udział w zawodach **Azja Cheerleading Championship w Indonezji na wyspie Bali**. Nasze dziewczęta rywalizowały z drużynami z: Kazachstanu, Chin, Japonii, Pakistanu, Malezji, Tajwanu, Chines Taipei i Tajlandii.

Rozgrzewka przedstartowa miała miejsce w specjalnie wybudowanych scenach na otwartej przestrzeni.

Nasze Flimerki z sekretarzem Światowej Federacji Cheerleadingu - Carlem Olsenem

Sam start odbywał się w ogromnej hali widowiskowo-sportowej na nietypowej dla nas, Europejczyków, miękkiej macie tanecznej. Mimo odmiennych warunków i tropikalnego upału podczas występu Flimerki swoje umiejętności zaprezentowały w pełnej krasie. Swoim warsztatem tanecznym wywalczyły **dwie złote i jeden srebrny medal!** Dla nas to duży sukces i ogromna sa-

tysfakcja, że polskie drużyny są godnymi przeciwnikami dla azjatyckich zespołów.

Atmosfera w trakcie trwania zawodów była bardzo przyjazna. Wiele uśmiechów, pozdrowień, wyrazów sympatii, wymiana upominków i mnóstwo zdjęć z członkami innych zespołów to gesty, których w Europie możemy pozazdrościć.

Jeszcze w grudniu dwa Flimerowskie duety: **Julia Rudzan i Julia Mucha** w kategorii junior oraz **Karolina Mendoń i Adriana Kopacka** w kategorii senior, jako Kadra Narodowa Polskiego Związku Sportowego Cheerleadingu, rywalizować będą w Mistrzostwach Europy Duetów w Atenach.

tekst: **Jolanta Magda** - trener zespołu Flimero

Bieganie - moja pasja

W grudniu naszą Redakcję odwiedził pan **Marek Kalandyk** z Hermanowej. Od kilku lat bierze on udział w biegach, półmaratonach i maratonach. Jest osobą bardzo skromną, nie lubi mówić o sobie, jednak zgodził się opowiedzieć o tym, co od wielu lat jest jego pasją - o bieganiu.

*Zawsze lubiłem biegać, lubiłem sport. Do startu w zawodach namawiał mnie **Zbigniew Klimasz** z Hermanowej. Najpierw był Bieg Rotmistrza Pileckiego w Warszawie na 10 kilometrów w 2010 roku. Było bardzo ciężko, ale dałem radę. Potem był kolejny start. Tym razem w Biegu Niepodległości w Warszawie - także na 10 kilometrów. W 2011 roku po raz pierwszy wziąłem udział w Biegowej Pielgrzymce do Częstochowy. To dosyć trudna trasa, trwająca cztery dni. W tym roku razem ze mną w tej „szczególnej” pielgrzymce wzięli udział: **Zbigniew i Barbara Klimaszowie, Jan Słowik i Krzysztof Leniart**. Muszę tu wspomnieć o tym, że od 2015 roku pielgrzymkę zabezpieczają strażacy z OSP w Hermanowej.*

Po biegach przyszedł czas na półmaratony i maratony. Tak, to prawda. Mój pierwszy maraton (42 kilometry) biegłem w Krakowie, ukończyłem go z czasem 3 godziny 57 minut. Potem był maraton w Radomiu. Pięć razy uczestniczyłem też w Biegu 7 Dolin na dystansie stu kilometrów. Jest to dla mnie szczególny bieg, bo odbywa się w dniu moich urodzin. W tych zawodach mój najlepszy wynik to 69. miejsce, a najslabszy - 300. pozycja.

Maraton to sport wyczynowy, do którego trzeba się sumiennie przygotować. W przeciwnym razie - kontuzja murowana. O tak, coś o tym wiem. Brałem udział w biegu 24-godzinnym w Katowicach. W jednym roku ukończyłem go na ósmym miejscu, w kolejnym była kontuzja. Bieg musiałem przerwać po siedemnastu godzinach.

W tym roku wziął Pan udział w szczególnym biegu - Supermaratonie Stulecia. Bieg, który miał miejsce w Warszawie 10 listopada, odbywał się na pętli o długości 1500 metrów. Zawodników obowiązywał limit czasu na pokonanie stu kilometrów wynoszący dwanaście godzin. W tym roku dystans ten udało mi się pokonać w czasie 9 godzin i 23 minut. Bieg zakończyłem na 46. miejscu.

Serdecznie dziękuję za rozmowę.

Z M. Kalandykiem rozmawiała **A. Kustra**

• KOSIARKI, • PILARKI, • GLEBOGRYZARKI, • SKUTERY, • QUADY, • ROWERY - Sklep „MEWA” Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A,

Tel. (17) 22-91-444, kom. 881-540-700

Korepetycje z języka włoskiego. Tanio.

Tel. (17) 22-99-545

Firma Intragen Polska

szuka do pracy magazyniera/kierowcy, wymagane prawo jazdy kategorii B. **Praca w Tyczynie.** CV proszę wysyłać na adres e-mail: **biuro@intragen.eu** lub pocztą tradycyjną na adres: **Intragen Polska, ul. Rynek 15, 36-020 Tyczyn.**

608-439-955

Pod tym numerem można **całodobowo przez 7 dni w tygodniu** zgłaszać **przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez PGK „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:

(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego

Materace, wózki
Laski, rowerki

Tyczyn, ul. Św. Krzyża 12

Tel. 665-522-565

Przygotuj sprzęt zimowy

Pan & Rower

PAN ROWER OFERUJE:

- Ręczne ostrzenie krawędzi
- Czyszczenie i smarowanie ślizgu na gorąco
- Uzupełnianie ubytków w ślizgu
- Konserwacja i regulacja wiązań

Ostrzenie + smarowanie 50 zł

SKLEP I SERWIS ROWEROWY

796 483 727 /PANROWER

36-020 TYCZYN
UL. GRUNWALDZKA 42

SPONSORZY: CST, TREZADO, BASIL, CLARKS, SPORT ARSENAL, SHIMANO, Continental

**Zbliża się zima
zrób SPA rowerowi!**

Pan & Rower

**ZIMOWA OFERTA
DUŻY PRZEGLĄD: 100zł**

- CZYSZCZENIE I SMAROWANIE PIAST
- STERÓW, WKŁADU SUPORTU
- CENTROWANIE KÓŁ
- REGULACJA PRZERZUTKI I HAMULCÓW
- MYCIE ROWERU ORAZ NĄPEDU
- KONTROLA POŁĄCZEŃ ŚRUBOWYCH
- KASOWANIE LUZÓW
- OCENA I EWENTUALNA WYMIANA ELEMENTÓW EKSPLOATACYJNYCH

ZIMOWANIE ROWERÓW: 30zł

Zostaw u nas swój rower na przechowanie i odbierz go na wiosnę!

SKLEP I SERWIS ROWEROWY

796 483 727 /PANROWER

36-020 TYCZYN
UL. GRUNWALDZKA 42

SPONSORZY: CST, TREZADO, BASIL, CLARKS, SPORT ARSENAL, SHIMANO, Continental

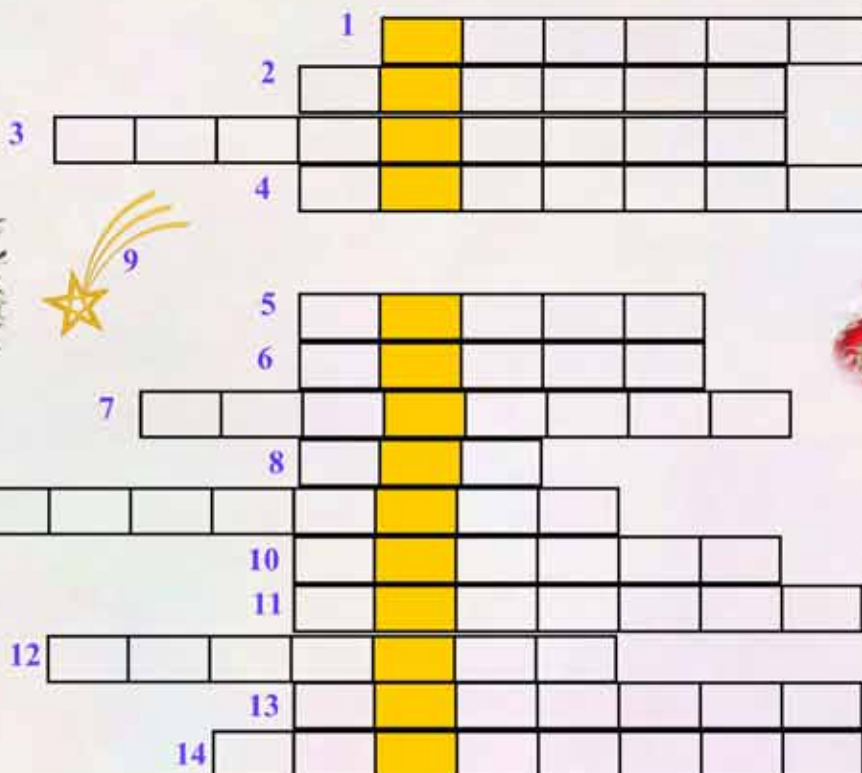
GŁOS TYCZYNA

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl; **Adres redakcji:** MiG BP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie:** MiG BP w Tyczynie. **Druk:** Kan Media Agencja Reklamy Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, Tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

Oprac. **MiGBP w Tyczynie** (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 12. numeru „Głosu Tyczyna” (12/2018)

WIESŁAW DRABIK

DAWNO TEMU W TYCZYNIE

Dawno temu w Tyczynie

O Tyczynie powiadają:
„Blisko niego... Rzeszów leży! -
Miasto swoje ma legendy,
a legendzie warto wierzyć!

To historii starsza siostra,
każdy poznać ją powinien.
Poszukajmy ziarna prawdy
w opowieści o Tyczynie...

Dnia pewnego Król Kazimierz,
przez potomnych Wielkim zwany,
Bertoldowi Tycznerowi,
gród rozkazał wznieść drewniany.

A gdzie, Panie - sługa spytał -
ma on zostać wytyczony?
- Na sanockiej, pięknej ziemi,
przywróconej do Korony...

Wybrane pozycje książkowe dla dzieci o świątach

Dzień Patrona Szkoły Podstawowej w Tyczynie

Chór szkolny

Najmłodsi uczniowie

Zaproszeni goście

Spotkanie autorskie w Bibliotece
w Tyczynie z Wiesławem Drabikiem
- autorem bajki pt. „Dawno temu
w Tyczynie”

Otwarcie Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego w Tyczynie, 8 grudnia 2018 r.

Burmistrz Tyczyny
Janusz Skotnicki

Bogusław Kotula syn Franciszka Kotuli

Dyrektor M-GOK
Zakia Cieślicka-Majka

Wystawa archiwalnych fotografii i dawnych przedmiotów
codziennego użytku

Zaproszeni goście

Biesiada ludowa ze solistami zespołu Tyczyniacy

Koncert cymbalisty
Andrzeja Mozgaly